

Helsingin kaupungin tietokeskus

Toimintakertomus 2004

Julkaisija: Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500, 00099 Helsingin kaupunki, puh. (09) 1691,
faksi (09) 169 3777

Internet: www.hel.fi/tietokeskus/

Sähköposti: tietokeskus.kirjaamo@hel.fi

Toimitus: Saini Hämäläinen

Käännökset: Magnus Gräsbeck

Ulkoasu ja taitto: Jukka Vesikansa

Valokuvat: Vesa Keskinen, Olli Turunen, Tapio Bragge, Pekka Lähteenkorva, Saija Kirkkola, Riitta Itälä, Eeva Miettinen, Helsingin kaupungin kuvapankki (HEKU)

Kannen valokuva: HEKU

Julkaisu on luettavissa PDF-muodossa Internetissä:
www.hel.fi/tietokeskus/julkaisut/ kohdassa Muut verkossa julkaistut

Helsingin kaupungin tietokeskus

Toimintakertomus 2004

Tietokeskuksen toiminta-ajatus

Tietokeskuksen tehtävänä on tietotuotannollaan huolehtia siitä, että Helsinki on omasta tilastaan ja kehitysvaiheistaan tietoinen, strategisesti ohjauskykyinen kaupunki.

Tietokeskuksen arvot

Avoimuus

Keskinäinen arvostus

Ammattieettisten periaatteiden noudattaminen

Luotettavuus ja oikeudenmukaisuus

Osaaminen ja uudistuminen

Palvelukykyisyys

Tietokeskuksen visio

Tietokeskus vahvistaa asemansa tunnettuna ja arvostettuna kaupunkitilaston, kaupunkitutkimuksen ja arkistotoimen osajana.

Kuva: HEKU

Sisällysluettelo

JOHTAJAN KATSAUS:	5
DIREKTÖRENS ÖVERSIKT:	7
THE DIRECTOR'S OVERVIEW:	9
TIIVISTELMÄ	11
Sammandrag	14
TOIMINTA YKSIKÖITTÄIN	18
Kaupunginarkisto	18
Kaupunkitutkimus	24
Tilasto- ja tietopalveluyksikkö	28
Hallinto	33
TALOUS JA TULOKSELLISUUS VUONNA 2004	39
TIETOKESKUKSEN JULKAISUT VUONNA 2004	41
ORGANISAATIO 31.12.2004	45

Poimintoja vuodelta 2004

Tammikuu

Nettimaunula-projekti päättyi ja sitä koskeva tutkimus julkaistiin yhdessä kirjoittajien, Sitran ja tärkeiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Julkaisu ilmestyi vuoden 2003 Tutkimuksia-sarjassa.

Helmikuu

Keskiviikkona 25.2. vietettiin kaupunkitutkimuksen iltapäivää, jossa tavattiin tärkeitä sidosryhmiä. Vieraiden kanssa keskusteltiin valmistumisvaiheessa olevasta tutkimusohjelmasta vuosille 2004–2006.

Maaliskuu

Internet-sivustomme uudistuksen valmistumisesta tiedotettiin. Samalla kerrottiin tietokeskuksen maksuttomista verkkojulkaisuista ja -tietopalveluista.

Huhtikuu

Keskiviikkona 28.4. esiteltiin tietokeskusta sekä tuoreita ja tulossa olevia julkaisuja kaupunginvaltuutetuille valtuuston aulassa.

Toukokuu

Maanantaina 17.5. vietettiin Helsingin kaupungin tiedepäivää. Tiedepalkinnon sai egyptologi, professori Jaakko Frösén. Tutkimusapurahoja jaettiin 16 tutkimushankkeelle, joista 9 oli väitöskirjoja.

Heinäkuu

Arkiston makasiineihin tuli vettä ja kostea tilanne jatkui syksyyn. Asiakirjavaurioilta välttyttiin.

Elokuu

Nordisk kommunalstatistikermöte kokoontui Helsingin isännöimänä 16.–18.8. Tilasto- ja tietopalveluyksikkö organisoiti tilaisuuden yhdessä muiden tietokeskuksen yksiköiden kanssa.

Suomen tilastoseura myönsi vs. johtaja Asta Manniselle Gunnar Modeen -mitalin. Mitali luovutettiin Pohjoismaisen tilastokokouksen juhlapäiväillisiä Turussa.

Syyskuu

Asiakirjahallinnon opas valmistui Arkistojulkaisuja-sarjassa. Julkaisu palvelee asiakirjoja tuottavaa ja käyttävää kaupungin henkilöstöä työssään.

Lokakuu

Henrik Lönnqvistin ja Mari Vaattovaaran tutkimus ”Asuntomarkkinoiden vuoristorata. Ovatko kaikki alueet samalla radalla?” julkistettiin.

Tietokeskus oli mukana Helsingin kirjamesseilla 28.–31.10.2004. Päätuotteena esiteltiin tuoretta verkkojulkaisua ”Kulttuuri ja taide Helsingissä 2004”.

Marraskuu

Osallistuttiin 10. – 13.11. EUROCITIES-järjestön vuosikokoukseen Wienissä. EUROCITIES-tutkimusryhmän kokous oli myös Wienissä 10.11.

Lauantaina 13.11. vietettiin Pohjoismaista arkistojen päivää. Kaupunginarkisto osallistui siihen otsikolla ”Eläintarha ennen ja nyt – urheilua, kulttuuria, aatteita” yhdessä mm. Kansan Arkiston, Työväen Arkiston, Suomen Urheiluarkiston sekä yksityisten arkistojen kanssa.

Tiistaina 23.11. vietettiin Rekisterit Auki! -tapahtumaa Postitalolla. Tietokeskus ja rakennusvalvontavirasto esittelivät kaupungilla käytössä olevia rekisterisovelluksia.

Ke 24.11. oli Finlandia-talolla Pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelman ”Osaaminen ja osallisuus 2002–2004 tulosseminaari”, jonka organisoinnista vastasi kaupunkitutkimusyksikön Marko Karvinen.

Joulukuu

Erikoistutkija Heikki Heliniltä valmistui jo vuoden kuudes kuntatalouden alan verkkojulkaisu, joka oli otsikoitu ”Suurten kaupunkien talousarviot 2005: Nousua ei luvassa”.

Kaikkiaan Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkojulkaisuja -sarjassa ilmestyi 39 julkaisua. Osa niistä julkaistiin sekä painettuna että verkossa.

Johtajan katsaus:

Tietoa moneen käyttöön

Tietokeskuksen toiminta vuonna 2004 keskittyi kaupungin keskeisten tietotarpeiden tyydyttämiseen. Kysymys oli toisaalta uuden ja ajankohtaisen tiedon tuottamisesta sekä toimintaympäristön ja toiminnan muutoksista. Toisaalta kyse oli ennusteista sekä myös toteutuneen toiminnan arvioinnista. Uusi väestöennuste valmistui. Se ennakoi taitetta parempaan suuntaan väestökehityksessä, ja tämä taas perustuu olettamukseen paremmasta talous- ja työllisyyskehityksestä. Helsinkiläisten hyvinvoinnin kehitystä valtuustokaudella 2001–2004 arvioitiin, eläkeikäisten elinoloja kuvattiin monipuolisesti ja taloudellisten indikaattoreiden kehitystä seurattiin tiiviisti. Kunnallistalouden tutkimus oli selvä painopiste; siitä julkaistiin useita tutkimuksia ja katsauksia. Asumisesta tuotettiin useita tutkimuksia ja tilastoja.

Keskeisellä sijalla olivat myös kaupunkivertailut: kotimaiset ja kansainväliset suurkaupunkivertailut. Erityisesti Helsingin kilpailukyvyn arviointi edellyttää luotettavia kaupunkivertailuja. Koulutus ja kulttuuri ovat kaupungin elinvoima- ja vetoimatekijöitä. Laajana, useiden virastojen yhteistyöhankkeena, jonka toteuttajana oli Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia, valmistui tutkimus ”Oppiminen helsinkiläisten elämäntilanteissa”. ”Arts and Culture” -teematilasto valmistui niin ikään laajan yhteistyön tuloksena kahdella kielellä, kolmas kieliversio oli tekeillä.

Verkkopalvelut vakiinnuttivat asemansa. Verkkosivut uusittiin, ja tavoitteena oli selkeä ja helppo tiedon saatavuus. Samalla sisältöä laajennettiin sekä kaikille avoimessa internetissä että kaupungin intranetissä Helissä. Arkistotietokanta otettiin käyttöön.

Työtä ja tulevaisuutta ajatellen osaaminen ja innovatiivisuus ovat välttämättömiä. Osaaminen ja työ -saralla oli monta projektia vuonna 2004. Kansainvälisistä projekteista voidaan mainita ”The Knowledge City”, joka paneutui vertailemaan osaamisen ja tietämyksen perustuksia ja toimintoja yhdeksässä eurooppalaisessa kaupungissa. Seudullisena yhteistyönä valmistuivat ennuste Helsingin seudun työpaikkakehityksestä ja työvoimatarpeesta vuoteen 2015 sekä vastaavasti koulutustarvelaskelmat. Helsingin seudun tulevia haasteita on työvoiman riittävyys sekä määrällisesti että laadullisesti.

Kaupungin tutkimusohjelma ”Helsinki tutkii 2004–2006” valmistui. Uusi ohjelma painottaa korkeakouluyhteistyön kehittämistä ja verkottautumista tutkimuslaitosten kanssa. Keskeisiä tutkimusteemoja ovat: Helsingin metropolialue innovaatioympäristönä ja -järjestelmänä, kaupungintalouden tulopohja, sosiaalinen

Asta Manninen palkittiin Gunnar Modeen -mitalilla pohjoismaisen tilastokokouksen juhlapäiväillisillä. Suomen tilastoseura myöntää mitalin joka kolmas vuosi.

Kuva: Vesa Keskinen.

eheys, Euroopan unionin laajentumisen vaikutukset, yhteistyö kaupunkiseudun hallinnassa ja kehittämisessä sekä kestävä kehitys. Erityistä huomiota on myös kiinnitetty siihen, miten tieto tavoittaa päättäjät ja päätöksenteon.

Kansainvälisen toiminnan painopiste oli edelleen kahdella toisiaan tukevalla taholla: kansainvälisen vertailevan tilaston ja tutkimuksen edistämisessä sekä eurooppalaisen kaupunkipolitiikan tiedollisessa tukemisessa. Tämän mukaisesti tehtiin työtä Eurostatin ja Kansainvälisen Tilastoinstituutin kaupunkitilastojärjestössä (SCORUS), eurooppalaisissa kaupunkitutkimuksen verkostoissa ja Euroopan suurten kaupunkien Eurocities-järjestössä, jonka tutkimusryhmän puheenjohtajuus jatkui Helsingin kaupungilla. Toimintavuosi 2004 oli myös vilkas pohjoismaisen yhteistyön vuosi. Helsingin kaupunki isännöi Pohjoismaista Kunnallistilastokokousta. Pohjoismaista arkistopäivää vietettiin marraskuussa. Se toteutettiin yhteistyössä yksityisten keskusarkistojen kanssa.

Kaiken kaikkiaan työvuosi 2004 oli menestyksenkäs. Tietokeskuksen kokonais-tuottavuus ja työn tuottavuus nousivat molemmat vuodesta 2003. Vuoden 2004 tuloksellisuus ylsi tulospalkkion maksamiseen henkilökunnalle ja työyhteisörahan myöntämiseen henkilökuntakerho Tiklille. Tietokeskus osallistui ensimmäistä kertaa kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailuun ja sai pisteitä erityisesti hyvistä tuotteistaan ja tietopalvelusta. Esitän lämpimät kiitokset hyvästä työstä ja tulok-sista tietokeskuksen koko henkilöstölle ja yhteistyökumppaneille.

Asta Manninen
vs. johtaja

Direktörens översikt:

Bakgrundsfakta för många ändamål

Faktacentralens verksamhet år 2004 koncentrerade sig på att tillgodose stadens informationsbehov. Dels gällde det att komma med ny och aktuell information och att anpassa verksamheten till dagens krav. Dels gällde det att bedöma det som redan gjorts – och att få fram prognoser. Enligt den nya befolkningsprognos som blev färdig väntar en vändning till det bättre inom befolkningsutvecklingen såvida grundantagandet, att ekonomin och sysselsättningen förbättras, går i uppfyllelse.

Helsingforsbornas välfärdsutveckling under fullmäktigperioden 2001–2004 utvärderades, pensionärernas levnadsförhållanden beskrevs mångsidigt och de ekonomiska indikatorernas utveckling följdes aktivt. Kommunekonomi var ett klart fokusområde: flera undersökningar och översikter publicerades. Om boende utgavs omfattande statistik och studier.

En viktig roll intog även jämförelserna städer emellan, både inom och utom landets gränser. I synnerhet för att bedöma Helsingfors konkurrenskraft behövs tillförlitliga stadsjämförelser. Utbildning och kultur är viktiga livskrafts- och dragningskraftsfaktorer för staden. Faktacentralen bidrog aktivt till studien Oppiminen helsinkiläisten elämäkulussa (Lärande inom helsingforsbornas levnadslopp), som utförts av Helsingfors universitets utbildnings- och utvecklingscentral Palmenia i omfattande samarbete med ett flertal stadens verk och inrättningar. Temastatistiken Arts and Culture 2004 blev likaså färdig efter omfattande samarbete på två språk, och en tredje språkversion hann påbörjas.

Webbtjänsterna blev allt viktigare. Faktacentralens hemsidor förnyades för att bli klarare och lättillgängligare. Samtidigt utvidgades innehållet både för Internet och stadens intranät Heli. En databas för arkivering togs i bruk vid stadsarkivet.

Med tanke på arbete och framtid är det nödvändigt med kunnande och innovation. Kring detta tema pågick många projekt år 2004. Bland de internationella kan The Knowledge City nämnas, som jämförde utgångspunkter och aktivitet för kunnande och kunskap i nio europeiska städer. Som intraregionalt samarbete uppgjordes en prognos om jobbutvecklingen och arbetskraftsbehovet i Helsingforsregionen fram till år 2015, samt motsvarande kalkyler för behovet av utbildningskapacitet. Att arbetskraften skall räcka till både kvantitativt och kvalitativt är en utmaning för regionen i framtiden.

Stadens forskningsprogram "Helsingfors forskar 2004–2006" blev färdigt. Det nya programmet betonar utvecklandet av högskolsamarbetet och kontakterna med forskningsanstalterna. Till de främsta forskningsteman hör: Helsingfors metropolområde som innovationsmiljö och –system, stadsekonomin inkomstbasis, social samhörighet, verkningarna av Europeiska Unionens utvidgning, samarbetet inom stadsregionens styrning och utveckling, samt hållbar utveckling. Särskild vikt har även fästs vid hur bra informationen når beslutsfattarna.

Blickpunkten inom den internationella verksamheten låg fortfarande på två samverkande faktorer: främja internationell komparativ statistik och forskning samt stödja europeisk stadspolitik med fakta. Därför var faktacentralen aktiv inom Eurostats och Internationella Statistikinstitutets stadsforskningsorganisation SCORUS, samt Eurocities, en organisation för europeiska storstäder där ordfö-

randskapet i en forskningsgrupp fortsättningsvis sköttes av Helsingfors stad. År 2004 var också ett år av livligt nordiskt samarbete. Helsingfors stad stod värd för Nordiskt Kommunalstatistikermöte. En nordisk arkivdag hölls i november i samarbete med privata centralarkiv.

Som helhet var arbetsåret 2004 framgångsrikt. Personalen belönades med resultatpremier. Jag vill rikta ett varmt tack för gott arbete och fina resultat till fak-tacentralens anställda och samarbetspartners.

Asta Manninen
t.f. direktör

The Director's Overview:

Background facts for many purposes

Helsinki City Urban Facts focuses on producing background information for the city, and 2004 was no exception. One challenge facing the Office is to produce new reactive information and adapt to the demands of the day. Another is to evaluate what has already been done – and to provide forecasts. According to the new population projection completed in 2004, a more favourable turn in population development is expected provided the basic assumption that economy and employment improve is valid.

The welfare of Helsinki residents during the 2001–2004 term of office of municipal councillors was evaluated, the living conditions of pensioners were described, and economic indicators were followed actively. Municipal finance was a clear focus issue: many studies and overviews were published. Extensive statistics and studies on housing were published.

Comparisons between cities, both in Finland and abroad, played an important role this year. To assess Helsinki's competitiveness, in particular, reliable comparisons between cities are needed. Education and culture are important attractions for cities today. Helsinki City Urban Facts actively contributed to the study *Oppiminen helsinkiläisten elämänsäntä* (i.e. Learning in the life span of Helsinki residents), carried out by Helsinki University's Centre for Research and Continuing Education in extensive cooperation with several city offices and departments. Another project requiring extensive cooperation was Helsinki City Urban Facts' theme statistics *Arts and Culture 2004*, which was completed in two languages with a third language version underway at the end of the year.

Our website was renewed and made better accessible. Accordingly, a wider range of content was made available on the Internet and on the city's own intranet Heli. A database for archiving was introduced.

Up-to-date knowledge and innovation are necessary for success in future. Many of our projects in 2004 addressed this issue. Among international projects, The Knowledge City compared the conditions and actions for knowledge and skills in nine European cities. In cooperation with other actors in the Helsinki Region, a projection of jobs and labour need in the Helsinki Region up until 2015 was completed along with corresponding calculations of education capacity required. The quantitative and qualitative sufficiency of labour is a key challenge for the region in future.

The Research Programme for the City of Helsinki 2004–2006 was completed, highlighting the city's cooperation with the local universities and its contacts with research institutes. Among crucial research themes are: Helsinki's metropolitan region as an innovative milieu and system, the income basis of municipal finance, social cohesion, the impacts of the European Union enlargement, cooperation in the management and development of the urban region, and sustainable development. Special attention was paid to research deliveries and how well information reaches decision-makers.

Our focus in international matters was still on two co-acting factors: to promote international comparative statistics and studies, and to back up urban policy

with statistics, indicators and research-based information. Accordingly, Helsinki City Urban Facts played an active role in SCORUS, i.e. the urban division of the International Statistical Institute, in various European networks for urban studies, and in Eurocities, an organisation for major European cities where Helsinki still held the presidency of the Working Group on Urban Research. 2004 was also a year of lively Scandinavian cooperation. The City of Helsinki hosted Nordiskt Kommunalstatistikermöte, a conference for municipal statisticians in Scandinavia. A Nordic Archives Day was held in November in cooperation with various private central archives.

On the whole, 2004 was a successful year for Helsinki City Urban Facts. Our staff was rewarded with personal result premiums. I would like to extend my sincere thanks to our staff and our cooperation partners for excellent work and fine results.

Asta Manninen
Acting Director

Tiivistelmä

Päättäjiin kohdistuva tiedon tulva korostaa sitä, että tilastojen ja tutkimustulosten pitää olla hyvin esitettyjä ja helposti saatavilla tullakseen hyödynnetyiksi. Tähän on tietokeskuksessa pyritty kiinnittämään erityistä huomiota. Erityinen ponnistus vuonna 2004 oli pilottituote ”Hyvinvointi Helsingissä”, joka tarjoaa jalostettua tietoa sekä kaupungin päättäjiille että kuntalaisille arvioitaessa hyvinvointipalveluiden tilaa, tarvetta ja voimavarojen riittävyyttä.

Tietokeskus osallistuu kansainväliseen toimintaa kolmella toiminta-alueella: kaupunkitilastot, kaupunkitutkimus ja arkistotoimi. Kaupunkitilastojen kohdalla tavoitteena on ollut vertailevien kaupunkitilastojen aikaansaaminen yhteistyössä muiden suurten eurooppalaisten kaupunkien, Euroopan komission ja Eurostatin kanssa. Suuri edistysaskel saavutettiin Urban Audit II -nimisen projektin kautta, jota tukivat komission Aluepolitiikan pääosasto ja Eurostat ja johon osallistui 258 kaupunkia ja eri maiden kansalliset tilastokeskukset. Tämä työ jatkuu vuonna 2006 Urban Audit III -kierroksena. Kaupunkitutkimuksen kohdalla tavoitteena on vertailevat kaupunkitutkimukset ajankohtaisista ja tulevaa ennakoivista ilmiöistä. Kaupunkitutkimuksen edellytysten kehittäminen on myös tärkeä tavoite. Tässä Eurocities-järjestön tutkimusryhmä on pyrkinyt vaikuttamaan tulevan 7. tutkimuksen puiteohjelman sisältöön. Eurocities-tutkimusryhmä on myös seurannut Lissabonin strategiatyön tavoitteita ja tuonut kaupunkien suuren merkityksen esille tutkimuksin ja selvityksin. Arkistotoimen kohdalla on kysymys yhtäältä kokeimuksen vaihdosta, yhtäältä kansainvälisistä tutkimushankkeista, kuten Kaupunkiatlas-projektista. Pohjoismainen yhteistyö on vakiintunutta.

Virastotasoisia sidosryhmätapaamisia pidettiin keskeisten asiakkaiden, yhteistyötahojen ja kumppaneiden kanssa, kuten esimerkiksi kaupungin johdon, hallintokuntien tutkimuslaitosten ja median sekä seudullisten yhteistyötahojen kanssa. Sidosryhmätyön avulla saatiin palautetta, toteutettiin kustannuksia säästäviä yhteistyöhankkeita sekä tuotettiin räätälöityjä tuotteita.

Arkistotietokanta otettiin käyttöön

Kaupunginarkiston kehittämisohjelma vuosille 2004–2008 valmistui vuoden alussa. Pitkään suunniteltu arkistotietokannan hankinta toteutettiin, ja sovellus otettiin käyttöön lokakuussa. Tietokanta helpottaa mm. aineistojen vastaanottoa, kuvailua ja käyttöpalvelua. Asiakkaat pystyvät tulevaisuudessa internetin kautta selvittämään, millaista aineistoa kaupunginarkistossa on.

Kaupunginarkisto oli ensimmäistä kertaa mukana Pohjoismaisessa arkistojen päivässä. Teemaksi valittiin Eläintarha ennen ja nyt – urheilua, kulttuuria, aatteita, ja päivä toteutettiin yhdessä yksityisten keskusarkistojen kanssa.

Arkistotilojen kosteusongelmat jatkuivat, ja tiloihin tuli vettä alkusyksystä. Asiakirjavarjauksilta vältyttiin.

Tutkijakäynnit lisääntyivät. Kaupunginarkiston tiloissa säilytettävien asiakirjojen määrä kasvoi kertomusvuoden aikana 245 hyllymetrillä, josta yksityisarkistojen osuus oli 39 hyllymetriä.

Koko kaupungin tarpeita varten laadittiin asiakirjahallinnon laatuohjeisto, Asiakirjahallinnon opas, joka ilmestyi sekä painettuna että verkossa. Oppaan tavoitteena on yhtenäinen käytäntö ja hyvän tiedonhallintatavan edistäminen.

Arkistonmuodostussuunnitelmien laatimisen käytäntöjä kehitettiin yhteistyössä hallintokuntien kanssa.

Ohjaus- ja neuvontatoimintaan kuului virastoihin ja laitoksiin tehdyt konsultointikäynnit sekä eri tavoin annettu ohjaus. Arkistontarkastuksia tehtiin mm. kiinteistövirastossa ja liikennelaitoksessa. Virastojen arkistonhoitajille tarkoitettu arkistoverkosto kokoontui vuoden mittaan neljä kertaa.

Tutkimustoimintaa edustava Helsingin historiallinen atlas -projekti jatkui. Kaupunginarkiston uudistettu perusnäyttely valmistui toukokuussa pidettyyn avoimien ovien tilaisuuteen.

Verkossa ilmestyneet tutkimukset yleistyivät

Vuosi 2004 oli uuden tutkimusohjelmakauden 2004–2006 ensimmäinen vuosi. Kaupunginhallitus hyväksyi tutkimusohjelman toukokuun lopussa.

Vuoden aikana tietokeskuksen julkaisusarjoissa ilmestyi kahdeksan tutkimusta ja kuusi tutkimuskatsausta. Lisäksi verkossa julkaistiin 17 tutkimusta.

Yksikön tutkijat olivat mukana kolmessa tietokeskuksen yhteishankkeessa, joiden tuloksena valmistui englannin- ja suomenkielinen kulttuuritilasto, ikääntyneiden elinoloja koskeva kokoomajulkaisu sekä hyvinvoinnin selonteko.

Asuntopoliittiseen keskusteluun tarjottiin tietoa monipuolisesti: tutkimukset asuntojen hintojen pitkän aikavälin kehityksestä sekä kaupungin vuokra-asukkaiden viihtyvyydestä valmistuivat. Heikki Helin jatkoi tutkimusyhteistyötä suurimpien suomalaisten kaupunkien kanssa analysoimalla kaupunkien talousarvioita ja tilinpäätöksiä. Samalla hän seurasi suurten kaupunkien palvelukustannusten kehitystä.

Kaupunkitutkimusyksikössä koordinoidaan Helsingin kaupungin sekä seudun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välistä tutkimusyhteistyötä. Helsingin kaupunki on jo aiemmin ollut osarahoittajana kuuteen Helsingin yliopiston kaupunkitutkimusprofessuuriin perustuvassa yhteistyössä. Sopimus laajeni siten, että professuurien määrä nousi yhdeksään. Samalla rahoittajatahojen ja tutkimuskumppaneiden määrä kasvoi Espoon, Vantaan ja Lahden liittyttyä mukaan. Kaksi professoria työskentelee jatkossa Teknillisessä korkeakoulussa.

Vuonna 2004 Helsingin kaupungin tiedepalkinnon sai egyptologi, professori Jaakko Frösén. Tutkimusapurahoja myönnettiin 16 tutkimushankkeelle joista 9 oli väitöskirjoja. Lisäksi joulukuussa myönnettiin kuudelle ansioituneelle opiskelijalle palkinto Helsinki-aiheisesta opinnäytetyöstä.

Kvartti neljännesvuosikatsauksesta tehtiin lukijakysely, jonka vastaukset pitkälti tukivat tämänhetkistä julkaisun linjaa.

Kansainvälistä kaupunkitilastoa

Vuonna 2004 oli Helsingin vuoro järjestää Pohjoismaiset kunnalliset tilastopäivät, Nordiskt Kommunalstatistikermöte. Kolmipäiväinen tapahtuma pidettiin elokuussa kaupungintalolla, ja siihen osallistui pääkaupunkien edustajien lisäksi asiantuntijoita Tilastokeskuksesta, Kuntaliitosta, Uudenmaan liitosta, Helsingin yliopistosta sekä kaupungin omista virastoista. Tietokeskus osallistui myös Turussa pidettyyn yleiseen pohjoismaiseen tilastokokoukseen, joka seurasi heti kunnallistilastokokousta.

Tietokeskuksessa uudistettiin internet-kotisivujen tietosisältö, rakenne ja ulkoasu. Tällä pyrittiin selkiinnyttämään rakennetta, helpottamaan käytettävyyttä siten, että asiakkaiden itsenäinen tiedonhaku helpottuisi. Uudistuksen seurauksena sivustot ovat laajentuneet ja erityisesti verkkojulkaisujen tekeminen on lisääntynyt.

Vuosi 2004 oli merkittävä kansainvälisen kaupunkitilaston saatavuuden kannalta: Eurostat avasi Urban Audit 2 -tietokannan maksuttomaan käyttöön. Tämän kaupunkitietokannan tilastoja ja kaupunkiprofiileja on esitelty lukuisissa tietokeskuksen tilastoissa.

Kertomusvuonna päivitettiin Helsinki Alueittain -verkkajulkaisu ja laadittiin Helsingin väestöennuste. Nopean muutostiedon tarvetta palveli neljännesvuositain ilmestyvä Helsingin seudun suunnat -julkaisu.

Tematilastoista kuvauksen kohteena olivat väestön elinolot ja asuminen, taide, kulttuuri ja koulutus, hyvinvointi sekä tulokehitys, talous ja elinkeinotoiminta. Teematilastoista valmistui yksi ruotsinkielinen ja kolme englanninkielistä julkaisua.

Kirjaston tietopyynnöistä yli puolet liittyi Helsinkiä koskeviin tilastoihin. Lähes päivittäin asiakkaita myös ohjattiin ja opastettiin käyttämään tilastoja ja kirjaston tietokantaa internetin välityksellä. Tilastotiedon löytyvyyttä helpottamaan tehtiin verkkajulkaisu nimeltä Tieto-opas: hakemisto Helsinkiä koskeviin tilastoihin.

Kehittämiskohteina laatu ja johtaminen

Tietokeskuksen tieto- ja viestintätekniikkastrategian mukaisesti käynnistettiin tietokeskuksessa useita hankkeita, kuten verkkopalvelujen kehittäminen, julkaisujen tuotantojärjestelmien virtaviivaistaminen sekä arkistotoimen tiedonhallintaa ja tietopalvelua parantavat järjestelmät. Tietoturvakäytännöstä ja tietoturva-periaatteista tehtiin ohjeet.

Tietokeskus osallistui pilottivirastona kaupungin tarjoamaan asiantuntijajohtamisen kehittämiseen. Tavoitteena on johtamiskäytäntöjä kehittämällä luoda edellytyksiä työyhteisöjen toimivuudelle ja toimintatapojen muutoksille.

Vuonna 2004 osallistuttiin ensimmäistä kertaa kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailuun, jossa tietokeskus sai pisteitä erityisesti hyvistä tuotteistaan ja tietopalvelusta, joita kehitetään laajassa yhteistyössä eri asiakas- ja sidosryhmien kanssa.

Vuoden lopussa tietokeskuksessa työskenteli 69 henkilöä. Päätoimisen henkilöstön keskimääräinen ikä oli 49,2 vuotta.

Vuoden mittaan valmistui 66 julkaisua. Verkkajulkaisuja ja tietokantapäivityksiä tehtiin huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin.

Tietokeskuksen julkaisut ja asiantuntijat näkyivät hyvin viestimissä. Eniten kiinnostusta herättivät asumista käsittelevät ja kuntatalouden tutkimukset sekä väestötiedot.

Sammandrag

I och med att våra beslutsfattare nås av ett sådant överflöd av information måste statistik och forskningsrön presenteras klart och lättillgängligt idag. Detta har faktacentralen fäst särskild vikt vid. En särskild satsning år 2004 var pilotprodukten "Välfärden i Helsingfors", som förser stadens beslutsfattare och invånare med fakta om välfärdsservicen i staden samt behovet av och resurserna för denna.

Faktacentralen deltar i internationell verksamhet på tre områden: stadsstatistik, stadsforskning och arkivväsande.

Härvidlag har målet för stadsstatistiken varit att i samarbete med övriga europeiska storstäder, Europeiska Kommissionen och Eurostat ta fram jämförande urban statistik. Ett stort steg framåt var projektet Urban Audit II, som leddes av kommissionens Huvudavdelning för regionalpolitik och Eurostat, och där 258 städer och olika länders statistiska centralbyråer deltog. Detta arbete fortsätter år 2006 i form av Urban Audit III.

För stadsforskningen ligger fokus på jämförande stadsstudier om fenomen som är aktuella eller bådär om framtiden. Ett annat viktigt mål är att utveckla innehåll och förutsättningar för stadsforskningen. Därvidlag har en forskningsgrupp vid Eurocities försökt påverka innehållet i det kommande sjunde ramprogrammet. Den har också följt den s.k. Lissabon strategin och genom studier och utredningar fört fram städernas stora betydelse för infriandet av dess målsättningar.

För arkivväsandets del är det fråga om dels utbyte av erfarenheter, dels internationella forskningsprojekt, såsom projektet med den nya historiska kartboken. Nordiskt samarbete är en etablerad del av verksamheten.

Här hemma hölls träffar på ämbetsverksnivå med viktiga kunder, samarbetsinstanser och -partners, såsom stadsstyret, olika ämbetsverk, forskningsinstitut, media samt regionala samarbetsinstanser. Detta samarbete gav feedback, kostnadsinbesparingar och skraddarsydda produkter.

Arkivdatabasen togs i bruk

Stadsarkivets utvecklingsprogram för åren 2004–2008 blev färdigt i början av året. En länge planerad databas för arkiven anskaffades, och tillämpningen togs i bruk i oktober. Databasen underlättar bl.a. mottagandet, beskrivandet och tillhandahållandet av arkivmaterial. I framtiden kan kunder via Internet få reda på vad stadsarkivets samlingar innehåller.

Stadsarkivet deltog för första gången i den Nordiska arkivdagen. Till tema för dagen, som genomfördes tillsammans med privata centralarkiv, valdes Djurgården förr och nu – idrott, kultur, ideal.

Forskarbesöken ökade. Arkivsamlingarna utökades med 245 hyllmeter, varav 39 hyllmeter kom från privata arkiv.

För hela stadens behov utgavs både i tryck och på webben en kvalitetsguide för dokumentförvaltningen. Guidens syfte är att främja enhetlig praxis och god förvaltningssed.

Rutinerna för uppgörandet av arkivbildningsplaner utvecklades i samarbete med förvaltningarna. Väglednings- och rådgivningsverksamheten innebar bl.a. besök vid verk och inrättningar samt olika slag av instruering.

Forskningsarbetet för den historiska kartboken om Helsingfors fortsatte. Stadsarkivets förnyade basutställning blev färdig till den öppna dörrars dag som hölls i maj.

Webbpublikationerna ökade

Året 2004 var det första inom forskningsprogramperioden 2004–2006. Stadsstyrelsen godkände programmet i slutet av maj.

Under året utgavs inom faktacentralens tryckta publikationsserier åtta undersökningar och sex forskningsöversikter. Dessutom utgavs 17 undersökningar på webben.

Mångsidig information togs fram för den bostadspolitiska debatten: utredningarna om bostadsprisernas långsiktiga utveckling och stadens hyresgästers trivsel blev färdiga. Heikki Helin fortsatte sitt forskningssamarbete med de största finländska städerna genom att analysera städernas budgeter och bokslut. Samtidigt analyserade han hur kostnaderna för kommunal service i de stora städerna utvecklats.

Stadsforskningsenheten koordinerar forskningssamarbetet mellan Helsingfors stad och universitetet och yrkeshögskolorna i regionen. Helsingfors stad har redan tidigare varit delfinansiär för det samarbete som bygger på sex stadsforskningsprofessurer. Avtalet utvidgades nu så att professorerna uppgår till nio. Samtidigt växte antalet finansiärer och forskningspartners i och med att städerna Esbo, Vanda och Lahti kom med. Två av professorerna kommer att vara stationerade vid Tekniska Högskolan.

År 2004 gick Helsingfors stads vetenskapspris till egyptologen, professor Jaakko Frösén. Forskningsstipendier beviljades åt 16 forskningsprojekt, varav 9 var avhandlingar. I december utdelades pris åt sex färskmagistrar för förtjänstfullt utförda magistersavhandlingar med helsingforsmotiv.

Internationell stadsstatistik

År 2004 stod Helsingfors i turen att ordna Nordiskt Kommunalstatistikermöte. Evenemanget räckte i dagarna tre och hölls i Stadshuset, och samlade deltagare från de nordiska huvudstäderna och andra större städer samt Statistikcentralen, Finlands Kommunförbund, Nylands förbund, Helsingfors universitet och stadens egna verk och inrättningar. Faktacentralen deltog också i den samnordiska statistikerkonferensen i Åbo, som följde genast på kommunalstatistikermötet.

Faktacentralens hemsidors innehåll förnyades, både till struktur och utseende. Syftet var att göra dem överskådligare och lättare att klicka sig fram längs. Samtidigt utvidgades sidorna i och med allt flera publikationer beslutits ges ut även på webben.

Under redogörelseåret uppdaterades webbpublikationen Helsingfors områdesvis, och en befolkningsprognos uppgjordes. Den regionala publikationen Helsinki Trends utkom kvartalsvis.

Temastatistikpublikationerna behandlade detta år levnadsförhållanden och boende, utbildning, konst och kultur, samt välfärd, inkomster, ekonomi och näringsverksamhet. En svenskspråkig och tre engelskspråkiga versioner av temastatistikerna utgavs.

Av bibliotekets informationstjänst gällde över hälften statistik om Helsingfors. Nästan dagligen fick kunderna vägledning och instruering i att via Internet hämta statistik och anlita bibliotekets databas. För att underlätta letandet av statistik uppgjordes en webbguide.

Kvalitet och ledarskap utvecklades

I enlighet med sin strategi för informations- och kommunikationsteknik inledde faktacentralen flera projekt, såsom utveckling av webbtjänsterna, strömformning av publikationsverksamheten, samt förbättring av arkivväsendets informationstjänst.

Faktacentralen deltog som pilotämbetsverk i det utvecklande av expertstyrningen som staden erbjuder. Målet är att utveckla styrningspraxis och skapa förutsättningar för funktionellare arbetsgemenskaper och för förändringar i arbetssätten.

År 2004 deltog faktacentralen för första gången i stadsdirektörens kvalitetspremietävling, och fick poäng i synnerhet för sina fina produkter och sin informationstjänst, som utvecklas under omfattande samarbete med kunder och olika samarbetspartners.

Vid årets slut hade faktacentralen 69 anställda. Medelåldern för de i huvudtjänst anställda var 49,2 år.

Under året utgavs 66 publikationer. Antalet webbpublikationer och databasuppdateringar var betydligt större än året innan.

Faktacentralens publikationer och experter hade god synlighet i media. Mest intresse väckte rönen om boende, om kommunekonomin och om befolkningen.

TOIMINTA YKSIKÖITTÄIN

Kaupunginarkisto

Kaupunginarkisto johtaa kaupungin arkistotoimintaa ja arkistonmuodostusta sekä toimii kaupungin keskusarkistona. Virastojen ja laitosten arkistotoimintaa ohjataan antamalla neuvontaa sekä arkistokoulutusta, suorittamalla arkistontarkastuksia ja osallistumalla asiakirjahallinnon kehittämishankkeisiin.

Keskusarkistona kaupunginarkisto ottaa vastaan ja ylläpitää kaupungin julkisen toiminnan tuloksena syntyneen pitkäaikaisesti säilytettävän asiakirja-aineiston sekä hoitaa siihen liittyvän tieto- ja tutkijapalvelun. Lisäksi se hankkii Helsinkiä koskevaa yksityistä arkistoaineistoa.

Helsingin kaupungin arkistotoimen kolmas, vuosien 2004–2008 toimintaa ohjaava kehittämisohjelma vahvistettiin ja julkaistiin kertomusvuoden alussa. Kaupungin arkistotoimen keskeiset painopisteet ovat hyvän tiedonhallintatavan toteuttaminen, tietotekniikan arkistotyölle asettamiin haasteisiin paneutuminen, kaupunginarkiston toimintojen kehittäminen tietojärjestelmiä ja tietoverkkoja hyväksi käyttäen sekä arkistotilojen kuntoon saattaminen.

Kaupunginarkisto selvitti kertomusvuoden alkupuolella pitkään suunnitteilla olleen arkistotietokannan hankintaa, suunnitteli tietokannan rakennetta ja kuvailukäytäntöä sekä hankki Elma-nimisen arkistotietokantasovelluksen. Tietokanta helpottaa aineistojen vastaanottoon, kuvailuun, käyttöpalveluun ja tilanhallintaan liittyviä toimia. Tietokannan avulla asiakkaat pystyvät tulevaisuudessa internetin kautta selvittämään, millaista aineistoa kaupunginarkistossa on. Arkistotietokantasovellus otettiin käyttöön lokakuussa. Ensimmäisessä vaiheessa tietokantaan vietiin yleisluettelotietoja.

Kaupunginarkisto järjesti vuonna 2004 kaksi yleisötilaisuutta; 5.5. avoimet ovet ja 13.11. Pohjoismaisen arkistojen päivän tilaisuuden. Avoimet ovet -tilaisuudessa esiteltiin yhteistyötahoille uudistettuja toimitiloja, toimintaa, arkistoaineistoja sekä uudistettua perusnäyttelyä. Tilaisuuteen osallistui 94 henkilöä.

Helsingin kaupunginarkisto oli ensimmäisen kerran mukana Pohjoismaisessa arkistojen päivässä. Päivän ohjelma toteutettiin yhdessä Yksityisten keskusarkistojen kanssa. Suomen Urheiluarkiston ja Työväen Arkiston edustajat osallistuivat päivän ohjelman suunnitteluun, muut arkistot lähettivät aineistoa näyttelyä varten ja osallistuivat

päivän järjestelyihin. Arkistojen päivän teemana oli Eläintarha ennen ja nyt – urheilua, kulttuuria, aatteita. Teemaa käsiteltiin näyttelyn, esitelmien ja filmien avulla. Lisäksi esiteltiin arkistoaineistoja ja myytiin julkaisuja. Päivän viettoon osallistui 71 henkilöä.

Tieto- ja tutkijapalvelu

Tutkijakäyntejä oli kertomusvuoden aikana yhteensä 1500. Tutkijat tilasivat käyttöönsä kaikkiaan 5023 asiakirjaa. Käynnit siis lisääntyivät lähes 400:lla edellisvuoden verrattuna, mutta asiakirjatoimitukset tutkijasaliin puolittuivat edellisen vuoden poikkeuksellisen suuriin lukuihin verrattuna. Virastolainoja annettiin 96 kappaletta ja laajajakoja tietopalvelu- selvityksiä tehtiin yhteensä 889. Tutkijat olivat toukokuussa ja joulukuussa suoritetun asiakaskyselyn mukaan vähintäänkin yhtä tyytyväisiä kaupunginarkiston palveluihin kuin edellisinä vuosina.

Kertomusvuoden aikana esiteltiin kaupunginarkistoa ja sen toimintaa useille koululais- ja opiskelijaryhmille.

Tietovarannot

Kaupunginarkiston tiloissa säilytettävien asiakirjojen määrä kasvoi kertomusvuoden aikana 282 hyllymetrillä, josta aineistosta yksityisarkistojen osuus oli 39 hyllymetriä. Asiakirja-aineiston kokonaismäärä oli vuoden lopussa 12 hyllykilometriä. Kertomusvuoden aikana kaupunginarkistoon luovutti asiakirjojaan kaikkiaan 26 arkistonmuodostajaa, joista 14 oli yksityisiä. Asiakirja-aineiston luovuttajia olivat mm. kaupunginkanslia, joka tammikuussa siirsi kaupunginarkiston tiloihin yli 70 hm kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asiakirjoja, sekä Helsingin Energia, jonka tiloista siirrettiin kaupunginarkistoon kesäkuussa noin 1000 piirustusta ja karttaa laatikostoineen sekä runsaasti mikrofilmejä. Mikrofilmeinä otettiin vastaan kaikkiaan 550 mikrofilmirullaa ja yli 34 000 mikrokorttia.

Konservoitavien asiakirjojen kuntokartoitusta koskevat alkuvalmistelut on suoritettu. Toimintavuoden aikana konservoitiin 150 piirustusta tai karttaa sekä 16 kirjaa tai nidosta. 250 piirustusta suoritettiin ja 7 piirustusta vahvistettiin ja liimattiin. Lisäksi kunnostettiin ja pohjustettiin asiakirjoja näyttelyitä varten. Asiantuntijapalveluja annettiin mm. terveydenhuollon arkistolle kesällä sattuneen vesivahingon vaurioiden korjaamisesta. Konservaattori toimi eri konservointilaitosten yhteisen suoja-paperin hankintaa selvittäneen ryhmän vetäjänä.

Asiakirjahallinto

Kaupunginarkisto laati koko kaupungin yhteisiä tarpeita varten ja keskitetysti ylläpidettäväksi asiakirjahallinnon laatuhujeiston, Asiakirjahallinnon oppaan, jonka tavoitteena on yhtenäinen käytäntö ja hyvän tiedonhallintatavan edistäminen. Opas julkaistiin painettuna ja verkkoversiona. Se antaa yleisesityksen arkistotoiminta ja asiakirjahallintoa koskevista käytännöistä, säädöksistä, määräyksistä ja ohjeista, asiakirjojen laadinnasta, rekisteröinnistä ja muusta käsittelystä, arkistoinnista ja sähköisestä asioinnista.

Asiakirjahallinnon menetelmien kehittämistä jatkettiin. Tavoitteena on ol-

Toukokuun 31. päivänä järjestettiin teemaseminaari arkistonmuodostussuunnitelmasta, kouluttamassa erikoistutkija Carl-Magnus Roos. Kuva: Kaupunginarkisto.

lut sähköisen arkistoinnin edellytysten rakentaminen. Suurimpana haasteena on ollut arkistonmuodostussuunnitelmien laatimiskäytännön kehittäminen. Suunnitelmien tulisi toimia käytännön ohjeena kaikille asiakirjoja käsitteleville, täyttää julkisuuslainsäädännön ja tietojärjestelmien vaatimukset sekä tukea dokumentinhallintajärjestelmän käytön laajentamista ja sähköistä arkistointia. Arkistonmuodostussuunnitelmien hyödyntäminen aikanaan sähköisessä arkistoinnissa edellyttää, että ne laaditaan tehtäväpohjaisen luokituksen mukaan ja että niitä ylläpidetään tietojärjestelmällä. Virastojen ja laitosten käyttöön tarkoitetun asiakirjojen yleisen tehtäväpohjaisen luokitusosuuden laadintaa varten asetettiin keväällä työryhmä ja syksyllä toimialakohtaiset alatyöryhmät.

Yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa kaupunginarkisto on kartoittanut arkistokelpoisten materiaalien ja menetelmien tarvetta ja toimivuutta kaupungin päätösasiakirjoissa.

Ohjaus ja neuvonta

Kaupunginarkiston ohjaus- ja neuvontatoiminta oli edellisten vuosien tapaan vilkasta. Monissa virastoissa ja laitoksissa on meneillään organisaatio- tai toimintatapojen muutoksia, jotka vaikuttavat arkistosääntöihin ja arkistonmuodostussuunnitelmiin. Myös arkistontarkastuksia suoritettiin entiseen tapaan. Suurimmat arkistontarkastukset tehtiin kiinteistövirastossa ja liikennelaitoksella.

Virastoarkistonhoitajien arkistoverkosto kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa. Tilaisuuksissa pidettiin esitelmää ajankohtaisista aiheista, keskusteltiin ja tutustuttiin järjestävän viraston tai laitoksen toimintaan ja arkistoon. Verkoston ohella toimintaa on kehitetty muissa pienryhmissä.

Arkistonmuodostussuunnitelmia uudistettiin tai laadittiin mm. Arbiksessa, Helsingin Satamassa, Finlandia-talossa, kiinteistövirastossa, kulttuuriasiainkeskuksessa, koulutus- ja kehittämiskeskuksessa, nuorisosiainkeskuksessa, rakennusvalvontavirastossa, suomenkielisessä työväenopistossa, talous- ja kehittämiskeskuksessa, tietokeskuksessa ja ympäristökeskuksessa. Arbiksen, kulttuuriasiainkeskuksen, koulutus- ja kehittämiskeskuksen, talous- ja kehittämiskeskuksen sekä tietokeskuksen arkistonmuodostussuunnitelmat laadittiin tehtäväpohjaisen luokituksen mukaisesti. Kaupunginarkiston edustajat osallistuivat talous- ja suunnittelukeskuksen arkistonmuodostussuunnitelmaprojektiin sekä ohjausryhmän että projektiryhmän jäseninä. Suunnitelman talouspalvelujen toimintaa koskeva osuus toimii hyvänä pohjana muiden virastojen ja laitosten suunnitelmille sekä taloushallintoa koskevien muutosten organisoinnille. Kaupunginarkiston edustaja kutsuttiin myös suomenkielisen työväenopiston arkistonmuodostussuunnitelmaa laativaan työryhmään.

Pohjoismaiden arkistojen päivä oli 13.11.2004. Luentotilaisuuden yleisöä tutkijasalissa. Kuva: Kaupunginarkisto.

Ohjaukseen ja neuvontaan kuuluivat virastoihin ja laitoksiin sekä niiden eri yksiköihin tehdyt konsultointikäynnit sekä puhelimen ja sähköpostin välityksellä annetun ohjauksen ja neuvonnan. Kaupunginarkisto on laatinut yhdessä kaupunginkanslian kanssa työryhmien, toimikuntien ja komiteoiden asiakirjojen järjestämisohjeen. Kaupunginarkiston edustaja on ohjannut virastojen ja laitosten arkistonhoitajia arkistotutkintojen suorittamisessa.

Ohjaus- ja neuvontaryhmä ylläpiti virastojen ja laitosten arkistonmuodostussuunnitelmien laatimista ja ylläpitoa varten hankittua ARKKI-arkistohallintajärjestelmää ja huolehti käyttäjien opastuksesta. Järjestelmän käyttökokemuksia ja käyttäjien toiveita kar-

toitettiin mm. arkistinhoitajien verkostotapaamisten yhteydessä. ARKKI-järjestelmä oli otettu kertomusvuoden loppuun mennessä käyttöön 14 virastossa tai laitoksessa.

Asiakaskoulutus

Erilaisiin kaupunginarkiston järjestämiin koulutustilaisuuksiin osallistui toimintavuoden aikana yhteensä 271 henkilöä.

Kaupunginarkiston asiakaskoulutus vuonna 2004:

Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen peruskurssit, osallistujia yhteensä	40
Verkostotapaamiset, osallistujia yhteensä	69
Ajankohtaisseminaarit, osallistujia yhteensä	59
Teemapäivät, osallistujia yhteensä	103
-tietoturva ja asiakirjahallinto	
-arkistosääntöjen ja arkistonmuodostussuunnitelmien laatiminen	

ARKKI-arkistohallintakoulutusta annettiin eri tapahtumien yhteydessä sekä henkilökohtaisena opastuksena. Lisäksi kaupunginarkiston asiantuntijat pitivät luentoja arkistotoimen ja asiakirjahallinnon eri osa-alueista sekä Helsingistä ja sen historiasta.

Tutkimustoiminta

Helsingin historiallinen atlas -projekti jatkui kertomusvuonna. Kartastoa varten tehtiin perustutkimusta, jatkettiin kirjoitustyötä sekä teetettiin kymmeniä karttoja yhteistyössä kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston kanssa. Hankkeen tietee-

Erikoistutkija Martti Helminen luentovuorossa Pohjoismaisena arkistojen päivänä.
Kuva: Kaupunginarkisto

lisinä asiantuntijoina toimi akatemiaprofessori Marjatta Hietala ja tutkimusprofessori Harry Schulman, projektipäällikkönä erikoistutkija Martti Helminen ja tutkijana Jukka Tukkimäki. Projektin ohjausryhmä, jossa on edustajat tietokeskuksen lisäksi kaupunginmuseosta ja kaupunkimittausosastosta, kokoontui kaksi kertaa.

Yksityisarkistotoiminta

Kaupunginarkisto sai toimintavuoden aikana 27 yhteydenottoa arkistonluovutuksia suunnittelevilta yhdistyksiltä ja taloyhtiöiltä. Kahden yhdistyksen arkistoon käytiin tutustumassa.

Yksityisarkistoja luovutti 14 eri arkistonmuodostajaa. Näistä 5 oli lisäluovutuksia aiemmin jo luovutettuihin arkistoihin. Luovutettua aineistoa oli yhteensä noin 39,5 hm.

Toimintavuoden aikana järjestettiin noin 20 hm yksityisaineistoja. Järjestämiseen osallistui kuusi henkilöä, joista kolme osan vuotta. Suurimpia järjestetyistä arkistoista oli Suomalaisen naisliiton Helsingin osaston ja Viipurin osaston arkistot samoin naisliiton arkistoon kuuluvat Naisten Äänen kannatusyhdistyksen ja kustannusosakeyhtiö Rosman arkistot.

Tilat

Remontissa kesken jääneitä töitä ja jälkikorjauksia seurattiin ja tehtiin vielä vuonna 2004. Näyttelytila valmistui toukokuussa. Sen sijaan pitkään kosteusongelmista kärsineiden ja remontin aikana vaurioituneiden makasiinitilojen kunnostus jatkui alkuvuoden ajan.

Helsingin kaupungin historiatoimikunta

Tietokeskuksen edustajina historiatoimikunnassa ovat olleet vs. johtaja Asta Manninen, tutkimusprofessori Harry Schulman ja arkistotoimen päällikkö Eeva Miettinen. Eeva Miettinen on toiminut toimikunnan sihteerinä ja erikoistutkija Carl-Magnus Roos on huolehtinut ruotsinnosten tarkastuksesta ja painatusasioista. Toimikunta julkaisi Helsingin sodan jälkeisen historian 3. niteen ruotsinnoksen, ohjasi sodanjälkeisen historian 4. niteen kirjoittamista ja Ruotsin vallan ajan historian uudelleen kirjoittamista sekä järjesti Minun Helsingini historiaa -seminaarin.

Yhteistyö ja kumppanit

Kaupunginarkiston edustaja osallistui Helsingin kaupungin dokumenttienhallintajärjestelmän (HELA) käyttöönottoprojektiin projektin johtoryhmän jäsenenä ja tietokeskuksen käyttöönottoprojektissa. Järjestelmä otettiin käyttöön päätöksente-

Suomenlahti yhdistää ja erottaa -näyttely oli kaupungintalon aulatilassa toukokuussa. Kuva: Tapio Bragge.

kovaiheen asiakirjojen käsittelyssä lähes kaikissa virastoissa ja laitoksissa vuoden- vaihteeseen mennessä.

Kaupunginarkisto oli edustettuna kunnallisessa säilytysaikasuositustyöryhmässä, asiakirjojen kuvailuformaatin (JHS 143) uudistaneessa työryhmässä, Helsingin seudun vanhojen asiakirjojen kartoitusta selvittäneessä työryhmässä sekä pääkaupunkiseudun arkistoyhteistyöryhmässä.

Toukokuun alussa Senaatintorilla vietetyn Viro-tapahtuman yhteydessä järjestettiin kaupungintalon ala-aulassa Tallinnan kaupunginarkiston kanssa yhteistyössä Suomenlahti yhdistää ja erottaa -näyttely 7.–18.5.2004. Siinä esiteltiin kymmenen Tallinnan ja Helsingin tai muiden Suomen kaupunkien yhteyksistä todistanutta Tallinnan kaupunginarkiston asiakirjaa vuosilta 1326–1659.

Arkistotoimen päällikkö osallistui 23.–29.8.2005 Wienissä pidettyyn ICA:n 15. kansainväliseen arkistokongressiin, jonka pääteema oli Arkistot, muisti ja tieto sekä 14.–15.10.2004 Kööpenhaminassa järjestettyyn pohjoismaiden pääkaupunkien arkistopäälliköiden tapaamiseen. Kaupunginarkiston edustaja osallistui Tukholman kaupunginarkiston uusien tilojen vihkimisjuhlaan 29.9.2004. Tilaisuudessa keskusteltiin tiiviimmistä yhteistyöstä kaupunginarkistojen välillä mm. asiakirjojen digitoinnissa.

Valtioneuvoston arkistonhoitajien yhteistyöryhmä vieraili 12.5.2004 kaupunginarkistossa ja tutustui asiakirjakoelmiin ja kaupungin asiakirjahallinnon ajankohtaisiin kysymyksiin. Tallinnan kaupunginarkiston henkilökunta vieraili 18.11.2004.

Työyhteisön kehittäminen

Kaupunginarkisto järjesti TYHY-päivän Tallinnaan suuntautuneen matkan puitteissa. Päivän aikana käsiteltiin tietoturvaan liittyviä asioita ja tutustuttiin Tallinnan vanhaan kaupunkiin Tallinnan kaupunginarkiston johtajan opastuksella. Yksikön kehittämispäivä vietettiin Helsingissä arkistotietokantakoulutuksen ja ajankohtaisten asioiden merkeissä.

Vesivahinko elokuussa 2004. Kuva: Pekka Hahle.

Virastojen ja laitosten arkistonhoitajat ja kaupunginarkiston edustajat tutustumassa terveyskeskuksen Sairaala-arkistoon 29.9.2004 verkostotapaamisen yhteydessä. Kuva: Tapio Bragge.

Kaupunkitutkimus

Kaupunkitutkimusyksikössä tehdään soveltavaa tutkimusta Helsingin hallinnon, helsinkiläisten sekä täällä toimivien yritysten tarpeisiin. Tutkimuksen tehtävänä on kertoa luotettavasti Helsingistä asuin- ja toimintaympäristönä sekä palvella kaupungin ja koko seudun kehittämistä.

Tutkimuksen kohteena ovat mm. väestö ja asuminen, elinolot, alue- ja kunnallistalous, hallinto sekä kaupunkikulttuuri ja -ympäristö.

© Olli Turunen.

Vuosi 2004 oli uuden tutkimusohjelmakauden 2004–2006 ensimmäinen vuosi. Kaupunginhallitus hyväksyi ohjelman 31.5.2004 noudatettavaksi kaupungin virastoissa ja laitoksissa ohjeellisesti. Ajankoh- taisia tutkimusteemoja ovat muun muassa Helsingin metropolialue innovaatioympä- ristönä ja -järjestelmänä, kaupungintalou- den tulopohja ja sosiaalinen eheys.

Kaupunkitutkimusyksikössä tehtävä tutkimus on käytännönläheistä ja se palve- lee Helsingin ja koko metropolialueen kehit- tämistä. Yksiköllä on erityinen asema kau- pungin oman tutkimustoiminnan ja tiedeyh- teisöjen tutkimuksen välissä. Yliopistoyh- teistyö on muodostunut monipuoliseksi tut- kijavaihdoksi ja yhteiseksi tutkimusprojek- teiksi. Kaupunkitutkimusyksikön tutkijat ovat mukana monissa yhteishankkeissa yli- opistotutkijoiden kanssa ja yksikössä vierai- lee kaupunkiaiheisia opinnäytteitään teke- viä yliopistotutkijoita.

Pienen yksikön toimintatavaksi on va- kiintunut monipuolinen verkottautuminen. Helsingin kaupungin organisaation ohella kumppanit löytyvätkin usein erikoisalojen tutkimuslaitoksista ja kansainvälisistä tut- kijaverkoista. Yksikön tutkijat edustavat eri tieteenaloja kuten kansantaloustiede, maantiede ja sosiologia. Tämä on tärkeä lähtökohta kaupungin monimuotoisen todel- lisuuden ymmärtämiseksi.

Kaupunkitutkimusyksikössä työskenteli kertomusvuoden aikana runsaat kaksikym- mentä henkilöä. Yksikkö toimii myös tuki- kohtana vieraileville tutkijoille ja harjoitte- lijaille. Jonna Kangasoja valmisti väitös- kirjatutkimustaan Arabianrannan tietopal- velumallin synnyttämisestä ja Katja Lau- rinolli pro gradu -työtään, joka koski koulu- rajoja kaupunkitilassa.

Julkaisutoiminta

Vuoden 2004 aikana tietokeskuksen jul- kaisusarjoissa ilmestyi 8 tutkimusta ja 6 tut- kimuskatsausta. Lisäksi verkossa julkais- tiin 17 tutkimusta.

Yksikön tutkijat olivat mukana kolmessa tietokeskuksen yhteishankkeessa. Vuoden aikana valmistui englannin- ja suomenkielinen kulttuuritilasto, ikääntyneiden elinoloja koskeva kokoomajulkaisu sekä hyvinvoinnin selonteko.

Asuntopoliittista keskustelua ruokittiin kertomusvuonna tutkimuksella asuntojen hinnoista (Lönngqvist & Vaattovaara: Asuntomarkkinoiden vuoristorata). Tutkimuksessa käytettiin pisimmillään yli kolmenkymmenen vuoden aikasarjoja ja sen yksi keskeinen tulos oli hintaerojen kasvu pitkällä aikajaksolla. Riikka Lahdensuo keskustelualoite ”Helsinki kansallisen EU-politiikan toimijana” oli uuden tyyppinen avaus yksikön tutkimustoiminnassa.

Yksikön tutkijat kirjoittivat kertomusvuonna yli kuusikymmentä artikkelia sarjajulkaisuihin tai lehtiin. Niistä merkittävä osa julkaistiin muissa kuin tietokeskuksen sarjoissa. Näistä saa tietoa yksikön omasta toimintakertomuksesta.

Kvartti neljännesvuosijulkaisussa esitellään lyhyesti tulossa olevia tai tuoreita tutkimuksia sekä ajankohtaisia tilastoja. Kvartin suomi-ruotsi-version toimittaminen on tiedetoimittaja Vesa Keskisen vastuulla. Kerran vuodessa julkaisu ilmestyy englanninkielisenä nimellä Quarterly. Kertomusvuonna Kvartista tehtiin lukijakysely, jonka tulokset tukevat pitkälti julkaisun nykyistä linjaa.

Alustukset, luennot ja esitelmät

Kaupunkitutkimusyksikön tutkijat pitivät vuonna 2004 yhteensä kuusikymmentä alustusta tai luentoa tiede- ja tutkimuslaitoksissa sekä erilaisissa seminaareissa ja tilaisuuksissa. Osa pidettiin kansainväliselle kuulijakunnalle Suomessa tai ulkomailla. Esimerkiksi Markku Lankinen esitelmöi SCORUS-konferenssissa Minneapolisissa aiheesta ’Measuring and interpreting the change of social cohesion with income and social structure’. Erkki Korhonen puolestaan kävi kertomassa kaupungin vuokra-asukkaiden asumisviihtyvyydestä Euroopan asumistutkijaverkoston (European Network of Housing Research) kokouksessa Cambridgessa.

Kansainvälinen toiminta

Kertomusvuonna yksikkömme osallistui seuraaviin kansainvälisiin työryhmiin ja tutkimushankkeisiin. Vuosille 2002–2004 ajoittunut EU-rahoitteinen MUTEIS-projekti (Macro-economic and urban trends in Europe’s information society) päättyi maaliskuussa. Hankkeen pääosallistujamaat olivat Suomi, Ruotsi, Hollanti ja Irlanti, ja siinä kartoitettiin informaatiosektorin vaikutuksia valituilla Euroopan kaupunkialueilla. Projektin päätöskongressi oli Haagissa 17.–19.3.2004, ja siihen osallistuivat Suomen osahankkeen puolesta professori Heikki A. Loikkanen sekä tutkija Ilkka Susiluoto.

Helsinki oli edelleen puheenjohtajakaupunki Eurocities’n työryhmässä Policy Working Group on Urban Research. Asta Manninen on toiminut vuodesta 2002 lähtien puheenjohtajana ryhmässä, jossa oli kertomusvuonna jo 30–40 aktiivista jäsentä eri puolilta Eurooppaa, sekä kaupungeista että alan tutkimuslaitoksista. Ryhmän tehtävänä on edistää kaupunkitutkimusta ja siihen liittyvää tietojen ja kokemusten vaihtoa. Ryhmän yksi tapaaminen pidettiin Helsingissä 1. kesäkuuta. Harry Schulman vastasi seminaarin ”Cities and the European Social Model - New Perspectives” järjestelyistä.

Helsinki osallistui yhdeksän eurooppalaisen kaupungin ”European Cities in the Knowledge Economy” vertailututkimukseen, jonka

Tutkija Henrik Lönngqvist esittelee tutkimustaan Asumistutkimustyöpajassa 7.4.2004.

teki European Institute for Comparative Urban Research (EURICUR). Tutkimus julkistettiin Eindhovenissa, Hollannissa 10.6.

Vuoden lopulla käynnistyi Interreg III C -ohjelmasta rahoitettava kolmivuotinen COMPETE-hanke, jossa tietokeskus on yhtenä partnerina. Hanketta vetää Sheffieldin kaupunki ja muita osallistujia ovat Rotterdamin, Dortmundin, Münchenin, Barcelonan ja Lyonin kaupungit sekä John Moores Universitystä Liverpoolista professori Michael Parkinsonin laitos European Institute for Urban Affairs. Hankkeessa vaihdetaan tietoa ja kokemuksia kaupunkiseutujen kilpailukykyyn vaikuttavista tekijöistä ja toimenpiteistä. Marko Karvinen toimii vastuuhenkilönä hankkeessa ja osallistui hankkeen käynnistyskokoukseen Lontoossa 3.11.

Inkeri Vähä-Piikkiö toimii COST C 11 Greenstructures and urban planning EU-yhteistyöhankkeen (2001–2005) ekologiatyöryhmässä. Hän osallistui loppuseminaariin Greenstructures and Urban Planning, joka pidettiin 2.–5.12.2004 Tsekinnä. Loppuseminaarista ilmestyi CD-proceedings ja tiedejulkaisuja.

Yhteistyö ja kumppanit

Kaupunkitutkimusyksikössä aktivoidaan ja koordinoidaan Helsingin kaupungin sekä seudun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välistä tutkimusyhteistyötä. Helsingin kaupunki on jo aiemmin ollut osarahoittajana kuuteen Helsingin yliopiston kaupunkitutkimusprofessuuriin perustuvassa yhteistyössä. Sopimus laajeni si-

ten, että professuurien määrä nousi yhdeksään. Samalla rahoittajatahojen ja tutkimuskumppaneiden määrä kasvoi Espoon, Vantaan ja Lahden liittyttyä mukaan. Kaksi professoria työskentelee jatkossa Teknillisessä korkeakoulussa. Yhteistyössä vuonna 2004 painottuivat Helsingin ja pääkaupunkiseudun taloudellinen kehitys, huoli kaupunginosien sosiaalisesta eriytymisestä sekä innovaatiostrategian ja asuntopolitiikan tietotarpeet.

Uutena kumppanina tutkimusyhteistyöhön on tullut Helsingin oma ammattikorkeakoulu Stadia, jolla on tutkimus- ja kehitystoimintaa. Yhteistyöstä mainittakoon Euroopan sosiaalirahaston rahoittama Metropoliluotain-hanke, jossa yhteistyössä metropolialueella toimivien hyvinvointiklusterin asiantuntijoiden kanssa laadittiin vuoteen 2015 ulottuvia skenaarioita Helsingin, Espoon ja Vantaan toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista. Harry Schulman toimii hankkeen johtoryhmän puheenjohtajana.

Heikki Helin jatkoi tutkimusyhteistyötä suurimpien suomalaisten kaupunkien kanssa analysoimalla kaupunkien talousarvioita ja tilinpäätöksiä. Samalla hän seurasi suurten kaupunkien palvelukustannusten kehitystä.

Vuoden alussa käynnistyi Helsingin alueellisia kulttuurikeskuksia eli Stoa, Malmitaloa ja Kanneltaloa koskeva laaja, useita tutkijoita kokoava kirjahanke. Siinä on mukana kirjoittajia tietokeskuksen ja kulttuuriasiantuntijoiden lisäksi Helsingin yliopistosta, Sibelius-Akatemiasta, Taiteen keskustoimikunnasta, Stadiasta sekä myös taiteilijoita.

Joulukuussa jaettiin kuusi ns. gradu-palkintoa eri alojen ansioituneille opinnäytetöiden tekijöille. Kuva: Saini Hämäläinen.

Kaupunkitutkimuksen iltopäivää vietettiin 25.2.2004. Viisi työhuonetta oli sisustettu tietopisteiksi tutkimusaiheittain. Kuva: Vesa Keskinen.

Vakiintuneeseen tapaan yksikössä valmisteltiin Helsingin kaupungin tiedepalkinnon ja tutkimusapurahojen valinnat. Tiedepalkinnon, 8000 euroa sai egyptologi, filosofian professori Jaakko Frösén. Tutkimusapurahoja myönnettiin 73 000 euroa 16 tutkimushankkeelle, joista 9 oli väitöskirjoja. Apurahahakemuksia tuli 36. Helsinki-aiheisista pro gradu -tutkielmista ja vastaavista opinnäytetöistä palkittiin kuusi ansioitunutta opiskelijaa 650 euron tunnustuspalkinnolla.

Pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelman Osaaminen ja osallisuus 2002–2004 viimeistä toimintavuotta toteutettiin useiden kumppaneiden kanssa. Vuoden aikana ohjelmassa toteutettiin kolmeatoista hanketta. Kokonaisuuden koordinoinnista vastasi Marko Karvinen.

Tutkimusyhteistyö suurten suomalaisten kaupunkien ja kaupunkiseutujen kesken käynnistyi yksikkömme koordinoimana. Pilottihankkeena oli työllisyys- ja koulutusprojekti arviointitutkimus, jossa konsulttina oli Sosiaalikehitys Oy.

Yksikön kehittäminen

Kaupunkitutkimusyksikön perjantaiseminaareja järjestettiin kymmenen kertaa. Esimerkkinä voidaan mainita Timo Kauppinen väitöskirjatutkimuksen esittely, jonka aiheena oli asuinalueen vaikutus helsinkiläisnuorten tutkintojen suorittamiseen.

Yksikön perinteiseen kevään kehittämispäivään kuului tutustuminen Helsingin seudun laajenevaan pientaloasutukseen Espoon ja Kirkkonummen suunnalla sekä Vantaan Kartanonkosken uudisrakennusalueeseen. Syksyllä vierailimme Otaniemessä Teknillisessä korkeakoulussa, yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksessa. Työhyvinvoinnin edistämiseksi aloitettiin kokeiluna ryhmämuotoinen työnohjaus, joka jatkuu vuonna 2005.

Erikoistutkija Timo Cantell keskustelussa yhteistyökumppanin kanssa. Kuva: Vesa Keskinen.

Apulaiskaupunginjohtaja I.-C. Björklund avasi kaupunkitutkimuksen iltapäivän. Vieressä tutkimusprofessori Harry Schulman. Kuva: Vesa Keskinen.

Tilasto- ja tietopalveluysikkö

Tilasto- ja tietopalveluysikkö julkaisee tilastoja, kehittää ja ylläpitää rekistereitä ja tilastollisia tietokantoja sekä suorittaa tietopalvelua. Yksiköön kuuluu myös kirjasto.

Helsinki-tilastot kuvaavat kaupungin kehitystä ja muutosta vuodesta toiseen, joskus kuukausittain tai neljännesvuosittain sekä ennusteina tuleville vuosille. Helsinki-tietoja tuotetaan myös osa-alueittain ja niitä täydentävät seudulliset ja kansainväliset vertailut.

Kuva: HEKU

Kaupunki tarvitsee luotettavaa tietoa tilastaan ja kehityksestään. Tilasto- ja tietopalveluysikön toimintaan tämä tavoite välittyy Helsinki-tilastojen kehittämisohjelmien, niiden toteutumisen arviointien, asiakas kuulemisten ja asiantuntijatehtävien kautta.

Kansainvälinen yhteistyö

Vuonna 2004 oli Helsingin vuoro järjestää perinteinen Pohjoismaiden kunnallinen tilastokokous. Se pidettiin 16.–18.8.2004 Helsingin kaupungintalolla, ja siihen osallistui 53 pohjoismaista edustajaa. Mukana oli pääkaupunkien Tukholman, Kööpenhaminan, Oslon ja Reykjavikin lisäksi osallistujia Malmöstä, Århusista, Trondheimistä sekä Espoosta, Turusta, Lahdesta, Oulusta ja Vantaalta. Myös asiantuntijoita Tilastokeskuksesta, Kuntaliitosta, Uudenmaan liitosta ja Helsingin yliopistosta sekä kaupungin omista hallintokunnista osallistui tilastopäiviin.

Apulaiskaupunginjohtaja Ilkka-Christian Björklundin avauspuheenvuoroa seurasivat pääkaupunkien tilastovirastojen kuulumiset. Pohjoismaisella tilastoalalla katseet ovat tällä hetkellä kiinnittyneet asiakkaiden tietotarpeiden parempaan palvelemiseen sekä tietotuotannon sopeuttamiseen niukeneviin resursseihin. Ajankohtainen keskustelunaihe oli myös väestöennuste ja ennusteyhteistyö. Päivien teemoja olivat näköpiirissä olevat uudet sosiaaliset kehityssuunnat lasten, maahanmuuttajien ja ikääntyneiden näkökulmasta. Ensimmäisen kokouspäivän teemoja olivat tilasto- ja tutkimusyhteistyö ja niiden erilaiset muodot, innovatiivisten alojen merkitys kaupunkien kehitykselle sekä kansainvälinen tilastoyhteistyö erityisesti Urban Audit -projektin ja Nordstat-yhteistyön kokemusten pohjalta. Toinen kokouspäivä päättyi Helsingin kaupungin isännöimään illalliseen ravintola Klippanilla. Kolmannen päivän ohjelmassa oli väestöennusteyhteistyön lisäksi vierailu Helsingin

itäisen kantakaupungin uusilla asuinalueilla, jossa oppaana toimi kaupunkisuunnitteluviraston arkkitehti Mikael Sundman. Tämä oli myös matkapäivä Turkuun, joka oli tämän vuoden yleisen pohjoismaisen tilastokokouksen pitopaikka.

Vuoden 2004 muista kansainvälisistä seminaareista mainittakoon Pietarin tilastotieteen laitoksen järjestämä seminaari, jossa Leila Lankinen esitteli kansainvälistä vertailevaa kaupunkitilastoa sekä SCORUS konferenssi Minneapolisissa, jossa vastuualueena oli session ”Measuring and understanding change in economic diversity” organisointi ja puheenjohtajuus.

Tilasto- ja tietopalveluyksikkö vastasi myös Urban Audit II -projektin Helsingin tilastojen täydentämisestä ns. historiatiedoilla yhteistyössä valtakunnallisen Tilastokeskuksen kanssa.

Itämeren kaupunkien yhteistyömuotoja olivat vuosikirjan tietojen vaihdon ohella Baltic Palette 2 -projektin informaatioyhteiskunnan kuvaus sekä tutustuminen Riian Tilastokeskuksen ja kaupungin tietotuotantoon.

Verkkopalvelut – tilastot, julkaisut, tietokannat

Tietokeskus uudisti vuonna 2004 internet-kotisivujen tietosisällön, rakenteen ja ulkoasun. Uudistuksen tavoitteeksi oli asetettu rakenteen selkiinnyttäminen sekä sivustojen käytettävyyden helpottaminen siten, että asiakkaiden itsenäinen tiedonhaku helpottuu. Toisena tehtävänä oli parantaa sivustojen ajantasaisuutta yksinkertaistamalla sivujen päivitystä ja hajauttamalla tehtävät. Uudistetut kotisivut avattiin käyttöön keväällä 2004. Uudistuksen seurauksena sivustot ovat laajentuneet ja erityisesti verkkojulkaisujen tekeminen on lisääntynyt.

Tilastotietojen käyttöä parannettiin uudistamalla ja kehittämällä tiedon hallinnan ja prosessoinnin välineitä. Kehittämistyö käynnistyi Helsingin seudun aluesarjat-tietokannan osalta seudullisena yhteistyönä ja samalla uudistettiin myös Pohjoismaiden suurten kaupunkien ja kaupunkiseutujen NORDSTAT-tietokannan käyttöjärjestelmä. Helsingin seudun aluesarjojen uudistaminen toteutettiin seudullisena yhteisprojektina, jossa Helsingin ohella olivat mukana Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, Espoon ja Vantaan kaupungit sekä Uudenmaan liitto. Uudistetut tietokannat avattiin internetissä 1.1.2005. Näiden kokemusten pohjalta samaa sovellusympäristöä tullaan käyttämään eri ilmiöiden vuositilastojen käyttöön saattamisessa ja tiedon prosessoinnissa.

Vuoden 2004 kevään kynnyksellä avattiin myös Virsta-virtuaalitulastot Internet-palvelu, jonka avulla ammattikorkeakoulujen opettajat, oppilaat sekä muutkin Internetin käyttäjät löytävät tilastollisen tiedon lähteille. Kaupunkitilastoista on Virstassa oma tietokokonaisuutensa Löydä tilastot ja kaupunkivertailut. Helsingin kaupungilta projektissa olivat tietokeskuksen lisäksi mukana Stadia. Projektin vastuu oli Tilastokeskuksella.

Kansainvälisen kaupunkitilaston kehittämisessä ja saatavuuden parantamisessa vuosi 2004 oli merkittävä, sillä Eurostat avasi Urban Audit II -tietokannan maksuttomaan käyttöön osoitteessa . Tämän kansainvälisen kaupunkitietokannan tilastoja ja kaupunkiprofiileita on esitelty lukuisissa tietokeskuksen tilastoissa, joihin on näin saatu aiempaa laajempaa vertailutietoa Helsingin sekä Helsingin seudun näyttäytymisestä Euroopan kaupunkien joukossa. Tietokeskus on myös jatkanut säännöllistä tiedonvaihtoa Pohjoismaiden suurten kaupunkien sekä Baltian maiden pääkaupunkien ja Pietarin kanssa.

Merkittävästä kotimaisesta kaupunkitilastoyhteistyöstä mainittakoon kaupunkien ja valtion yhteistyönä kehitetty kaupunki-indikaattorit -tietokanta, jonka tiimoilta yhteistyö jatkui vuonna 2004. Hankkeessa ovat olleet mukana sisäasiainministeriön ja Tilastokeskuksen lisäksi myös suurimmat kaupungit. Vuosiseminaari pidettiin tällä kertaa Kouvolassa.

Helsingin perusrekisteriuudistusta jatkettiin vuonna 2004 uudistamalla kuntarekisterin tilasto-osan tietosisältöä ja käyttöliittymää. Vuoden 2004 aikana tarkennettiin myös Pääkaupunkiseudun perusrekisterin tietokuvausten yhteneväisyyttä

haastattelemalla keskeisiä käyttäjäryhmiä ja tiedon toimittajia. Selvitys toteutettiin Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan toimeksiannosta ja yhteistyössä Kaupunkitutkimus TA:n kanssa.

Perustilastot julkaisujen ja tietopalvelun lähteenä

Perustilastojen tehtävänä on tuottaa oleellinen Helsinki- ja osa-alueilasto kaupungin hallinnon ja kuntalaisten sekä elinkeinoelämän ja tiedotusvälineiden käyttöön.

Perustilastoja tuotetaan ja julkaistaan vuosittain useista eri ilmiöistä, kuten väestö ja väestömuutokset, tulot ja verot, työvoima ja työssäkäynti, työttömyys, koulutus, rakentaminen sekä asuntokannan ja asuinolojen muutokset, asuntojen vuokrat ja hinnat, työtapaturmat ja sosiaali- ja terveyspalvelut. Kertomusvuonna päivitettiin myös Helsinki Alueittain -verkkojulkaisu. Perustilastojen keskeisiä käyttöön saattamisen kanavia ovat tilastojulkaisut ja tietokannat.

Vuonna 2004 ennakoitiin Helsingin ja sen osa-alueiden sekä koko talousalueen väestökehitystä julkaisussa Helsingin väestöennusteessa 2005–2030. Kuluneena vuonna kehitettiin myös Helsingin väestöennustemenetelmää vertaamalla sitä mm. Tukholman ja Kööpenhaminan ennustemenetelmiin. Tavoitteena oli parantaa ennusteen ja virastojen suunnitteluprosessin yhteensopivuutta sekä luoda edellytyksiä vuosittaisen ennusteen laatimiselle.

Nopean muutostiedon tarve on viime vuosina korostunut väestökasvun taittumisen ja talouskehityksen epävarmuustekijöiden seurauksena. Erityisen huomion kohteena ovat olleet väestötilastojen ohella kaupunki- ja osa-alueytyöttömyys, työvoiman kehitys sekä asuntomarkkinat ja rakentaminen.

Neljännesvuosittain ilmestyneessä Helsingin seudun suunnat -julkaisussa tarkasteltiin vuonna 2004 seudun lyhyen aikavälin kehitystä ja analysoitiin mm. työmarkkinoita ja yritysten tulevaa työvoiman tarvetta sekä Euroopan unionin laajentumista. Helsingin seudun suunnista tuotettiin myös englanninkielinen julkaisu Helsinki Region Trends. Neljännesvuosittain ilmestyvä julkaisu toimitetaan tietokeskuksessa seudullisena yhteistyönä, johon osallistuvat Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta, Espoon tietojen tutkimuspalvelu, Vantaan tilasto- ja tutkimusyksikkö, Uudenmaan liitto, Uudenmaan työvoima- ja elinkeinokeskus sekä Helsingin kauppakamari.

Tietokeskus osallistui Rekisterit auki -tapahtumaan Postitalolla 23.11.2004. Tässä päivystäjinä Tea Tikkanen ja Ari Jaakola.

Teematilastoja ja kaupunkivertailuja

Kaupungin ajankohtaisia strategisia tarpeita palvelevat teematilastot sisältävät tilasto- ja aikasarja-analyyskejä sekä erilaisia näkökulmia kuvattaviin ilmiöihin. Vuonna 2004 kuvausten kohteena olivat väestön elinolot ja asuminen, taide, kulttuuri ja koulutus, hyvinvointi sekä tulokehitys ja talous ja elinkeinotoiminta.

Väestön elinolojen kuvaukseen keskityttiin Eläkeikäisten elinolot -julkaisussa, joka sisälsi artikkeleita ja tilastotietoja ikääntyneiden helsinkiläisten lukumäärästä, työmarkkinatilanteesta, eläkkeistä, tuloista ja varallisuudesta, kulutuksesta, asumisesta, terveydestä, sosiaalipalveluista, ajankäytöstä ja elämäntyylistä, koulutuksesta ja opiskelusta sekä kiinnostuksesta kaupunkisuunnittelua kohtaan. Julkaisussa kuvattiin sekä eläkeikää lähestyvien että sen jo ylittäneiden helsinkiläisten elinehtoja.

Vuoden 2004 painopisteitä oli Taide ja kulttuuri Helsingissä -julkaisun ilmestyminen suomenkielisenä verkkojulkaisuna sekä englanninkielisenä kirjana. Julkaisun tavoitteena oli kuvata monipuolisesti kulttuuri- ja taidelaitosten sekä niiden toiminnan lisäksi kaupunkia ja kaupunginosia kulttuuritapahtumien näyttämönä, taiteen ja arjen kohtaamispaikkana. Julkaisun sisältö muodostui tilastojen ohella analyyseistä ja tarinoista sekä runsaasta kuvamateriaalista. Tilastojulkaisu toteutettiin kaupungin kulttuurin alalla toimivien virastojen sekä monien valtakunnallisten asiantuntijoiden ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa yhteistyössä.

Laajan yhteistyöverkoston kanssa yhdessä laadittiin myös Helsingin ensimmäinen hyvinvoinnin selonteko, joka ilmestyi vuoden 2004 marraskuussa kaupungin strategioiden toteutumisen arviointia varten kaupunginvaltuuston seminaariin. Julkaisussa tarkasteltiin helsinkiläisten elinolojen ja elämisen laadun muutoksia valtuustokaudella 2001–2004. Selonteko julkaistiin myös kaupungin intranet-sivuilla. Työtä jatkettiin edelleen, tavoitteena uusi valtuustoseminaari vuonna 2005.

Suomen suurten kaupunkien yhteisprojektina valmistui julkaisu Suuret kaupungimme, Tilastollisia erityispiirteitä 2004. Julkaisussa tuodaan esille Helsingin, Espoon, Vantaan, Tampereen, Turun ja Oulun kehitystä muun Suomen tilanteeseen verrattuna sekä verrataan näitä alueita keskenään. Kuuden kaupungin yhteisjulkaisu toteutettiin nyt toista kertaa.

Ruotsinkielinen julkaisutoiminta oli vuonna 2004 melko suppeaa. Perinteisesti kaksikielisen tilastollisen vuosikirjan lisäksi ilmestyi ruotsiksi tilastojulkaisu asumisesta Helsingin eri alueilla, Boende i olika delar av Helsingfors.

Teematilastoista ilmestyi myös englanninkielisiä erillispainoksia tai verkkojulkaisuja kaupungin kansainvälisen toiminnan tueksi. Vuonna 2004 ilmestyi englanniksi Helsingin seudun työpaikka- ja talouskehitystä kansainvälisen kaupunkivertailun kautta valottanut The Regional Economy of Helsinki from a European Perspective sekä jo edellä mainittu Arts and Culture in Helsinki. Vuoden 2004 uutuuksena julkaistiin englanniksi internetissä suppea versio Helsingin tilastollisesta vuosikirjasta.

Tietopalvelu ja konsultointi

Tietopalvelu ja konsultointi sekä asiakaskoulutus ovat merkittäviä tilastotiedon ja Helsinki-tiedon käytön lisäämisen kannalta. Vuonna 2004 tietokeskuksen tilasto- ja tietopalveluysikön asiantuntijat osallistuivat lukuisiin yhteisprojekteihin, joista mainittakoon tilastovertailujen tuottaminen asuntojen hintakehityksestä hidas-asuntojen hintaindeksin uudistamiseen liittyen. Tilastoyksikön muita tietopalvelun suosikkiaiheita olivat kansainväliset ja kansalliset kaupunkivertailut, väestökehitys ja -ennuste erilaisilla palvelu- ja projektialueilla, väestön elinolot ja niiden muutokset sekä elinkeinotoimintaan ja kilpailukykyyn liittyvät teemat.

Kirjaston toiminta 2004

Tietokeskuksen kirjaston tehtävänä erikoiskirjastona on pitää saatavilla ja tarjota Helsinki-tilastoihin, tutkimuksiin ja selvityksiin liittyvää aineistoa sekä toimia Helsinkiä koskevan tilastotiedon asiakaspalvelupisteenä, josta asiakas saa tarvitsemansa palvelun tai ohjauksen ongelmaansa.

Vuonna 2004 kirjastossa suoritettiin 1306 tietopalvelutehtävää, jotka vaihtelivat laajuudeltaan yksittäisestä faktatiedosta laajempiin selvityksiin. Yli puolet tieto-

pyynnöistä liittyi Helsinkiä koskeviin tilastoihin. Lähes päivittäin asiakkaita myös ohjattiin ja opastettiin käyttämään tilastoja ja kirjaston kokoelmatietokantaa itsepalveluna internetin välityksellä.

Kaupungin hallintokunnissa vuonna 2004 laadittuja julkaisuja kirjastoon tuli kertomusvuonna vajaa 200. Kaiken kaikkiaan kokoelmatietokantaan luetteloiitiin 3520 nimekettä, joista noin 1600 oli kaupunginarkiston käsikirjastokokoelmiin luetteloitua vanhempaa aineistoa. Uushankinnoista laadittiin luettelot sekä painettuna että verkkojulkaisuna.

Tilastotiedon löytyvyyttä helpottamaan tehtiin verkkojulkaisuna Tieto-opas: hakemisto Helsinkiä koskeviin tilastoihin 1990–2004.

Kokoelmista annettiin kertomusvuonna 4603 lainaa, mikä on yli 1000 lainaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Lainatuimpia tilastojulkaisuja olivat edellisten vuosien tapaan Helsingin väestö -julkaisu, Helsinki alueittain ja Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Kaupunkitutkimuksista lainatuimpia olivat Arvostetut asuinsijat ja Koti Helsingissä -julkaisu.

Myös Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ja sosiaaliviraston julkaisut olivat kysytyjä. Verkossa ilmestyvistä tietokeskuksen julkaisuista kysytyimpiä olivat asuntojen hintoihin ja kunnallistalouteen liittyvät selvitykset.

Kaukolainoja muista kirjastoista tietokeskuksen henkilökunnalle välitettiin lähes saman verran kuin edellisenäkin vuotena eli noin 90 kappaletta.

Kirjasto oli kertomusvuonna mukana erikoiskirjastojen neuvoston toiminnassa osallistumalla mm. neuvoston järjestämiin kokouksiin ja yhteisiin tilaisuuksiin.

Työyhteisö ja kehittäminen

Tilasto- ja tietopalveluyksikön kehittämisessä vuoden tapaus oli koko yksikön yhteinen matka Riikaan 23.–25.9.2005. Kehittämisseminaarin teemana oli yksikön toiminnan tulevat haasteet ja keskeisten prosessien tunnistaminen. Perillä Riassa vierailtiin kaupungintalolla tutustumassa Riian ajankohtaiseen tilasto- ja tutkimustoimintaan sekä tiedon käyttöön päätöksenteossa. Toisena vierailukohteena oli Latvian tilastokeskus. Tilaisuuden avasi keskuksen päällikkö Aija Zigure ja tilaisuutta emännöi Minneapolisin SCORUS konferenssiin osallistunut tietopalveluista vastaava Jolanta Supe sekä vuosikirjayhteistyöstä vastaava Uldis Ainars. Tiedonjakeluun ja tietopalveluun liittyvien kysymysten ohella keskustelimme Riian ja Latvian muiden alueiden kehityksestä, kansainvälisen kaupunkitilaston näkymistä ja Urban Audit -tietokannasta sekä ajankohtaisista teemoista liittyen väestökehitykseen ja rakenteen muutoksiin.

Tilasto- ja tietopalveluyksikön edustajat tekivät matkan Riikaan syyskuussa. Tietokeskuksesta Leila Lankinen, Eeva-Kaisa Peuranen ja Pekka Vuori sekä isäntien edustajat kaupungintalon edessä.
Kuva: Tilasto- ja tietopalveluyksikkö.

Hallinto

Hallinnon toiminnan painopisteiksi oli vuoden 2004 toimintasuunnitelmassa kirjatut toimintojen järjestelmällisyyttä, tarkoituksenmukaisuutta ja kehittämiskohteita tukeva laadunarviointityö, henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen sekä tietotekniikan entistä parempi hyödyntäminen.

Laadulla on olennainen merkitys tuotetessa tietoa pitkän ajan linjausten ja suunnittelun pohjaksi. Hyvä – oikeastaan erinomainen – laatu on tietokeskuksen tärkeimpiä kehittämisen lähtökohtia. Yksi tapa laadun kehittämiseen on kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailu, johon tietokeskus lähti mukaan oppiakseen. Tietokeskuksen kilpailuhakemuksen arvioijilta saatiin hyvää palautetta toiminnan vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Tietokeskuksen mittareiden ja tunnuslukujen kehittäminen ns. tasapainoisen näkökulmakehikon pohjalta jatkui. Samalla uudistettiin myös mittareiden seurantajärjestelmä.

Asiakirjojen inventointi HELA-dokumentinhallintajärjestelmän käyttöönottamiseksi tehtiin asiakirjatuotannon suunnittelu- ja kehittämistyötä siten, että järjestelmä oli käytönotettavissa vuoden vaihteessa. Kirjaamisen, asiakirjojen käsittelyn ja arkistonmuodostussuunnitelman kehittämistyö jatkuivat.

Taloushallintopalvelun (TALPA) toiminnan laajentumiseen varauduttiin selvittämällä tarvittavia uudistuksia, jotka tulevat käyttöön, kun tietokeskuksen osa taloushallinnon töistä siirtyy heillä tehtäviksi.

Tietokeskuksen tieto- ja viestintätekniikkastrategian mukaisesti käynnistettiin tietokeskuksessa useita hankkeita. Tärkeimpiä niistä olivat verkkopalvelujen kehittäminen, julkaisujen tuotantojärjestelmien virtaviivaistaminen sekä arkistotoimen tiedon hallinta ja tietopalvelua parantavat tietojärjestelmät. Viraston tietoteknistä infrastruktuuria kehitettiin siirtymällä palvelinten NT-Domain ympäristöstä AD-ympäristöön. Myös laitekantaa uusittiin runsaasti.

Tietokeskuksessa noudatettavasta tietoturvakäytännöstä ja tietoturvaperiaatteista tehtiin ohjeet. Ne käsittelevät niin toimitilojen, tietoteknistä kuin myös henkilöstöturval-

Hallinnon tehtävänä on koordinoita, ohjata ja kehittää hallintoyksikössä tai muissa yksiköissä suoritettavia henkilöstö-, talous- ja yleishallintotehtäviä sekä valvoa hallinnon laillisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Hallinto vastaa tietokeskuksen tieto- ja viestintätekniikasta sekä julkaisu- ja käännöspalveluista sekä tiedotuksesta. Lisäksi hallinto järjestää asiakas-, materiaali- sekä vahtimestaripalvelut. Hallinto toimii johdon apuna hallintoon kuuluvissa suunnittelu- ja kehittämis- ja valmistelutehtävissä.

© Olli Turunen

lisuutta. Ohjeet päivitetään kaupungin tietoturvaohjeiston määriteltyjen turvaohjeiden mukaiseksi. Myös ICT-projektien toteutus ohjeistettiin.

Kaupungin ulkoinen tarkastus Ernst & Young suoritti tietokeskuksessa laajan hallinnon, talouden ja toiminnan tarkastuksen loka–marraskuussa. Myös tarkastuslautakunnan 1. jaosto oli tutustumassa tietokeskuksen toimintaan lokakuussa.

Johtaminen ja yhteistoiminta

Tietokeskus osallistui pilottivirastona kaupungin tarjoamaan asiantuntijajohtamisen kehittämiseen. Hankkeen tavoitteena oli mm. johtamiskäytäntöjä kehittämällä luoda edellytyksiä tietokeskuksen työyhteisöjen toimivuudelle ja toimintatapojen muutoksille. Etsittiin myös toimintaympäristön muuttuviin odotuksiin vastaavia uusia tuotoksia. Hanke toteutettiin kaupungin yhteisistä työhyvinvoinnin määrärahoista, joten siitä valmistuu erillinen raportti.

Johtoryhmä kokoontui 20 kertaa, joista 9 kertaa laajennettuna. Lisäksi johtoryhmä piti suunnittelupäiviä toiminnan toteutumisen arvioimiseksi sekä tulevan toiminnan painopistealueiden linjaamiseksi. Johtoryhmässä vierailivat uudet apulaiskaupunginjohtajat Paula Kokkonen ja Pekka Sauri.

Virastotasoisia sidosryhmätapaamisia pidettiin keskeisten asiakkaiden, yhteistyötahojen ja kumppaneiden kanssa, kuten esimerkiksi kaupungin johdon, hallintokuntien, tutkimuslaitosten ja median sekä seudullisten yhteistyötahojen kanssa. Sidosryhmätyön avulla saatiin palautetta, toteutettiin kustannuksia säästäviä yhteistyöhankkeita sekä tuotettiin räätälöityjä tuotteita.

Toimintavuoden aikana järjestettiin neljä henkilöstökokousta. Kokouksissa käsiteltiin mm. asiantuntijajohtamisen kehittämistä, palkkajärjestelmän uudistusta, henkilökohtaisen työnsuorituksen arviointia, kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailua, toimitiloja, työnhyvinvointikyselyn tuloksia sekä talouteen ja toiminnan suunnitteluun liittyviä asioita.

Tiedottaminen ja markkinointi

Tiedotteita lähetettiin 47 kpl, joista noin 70 prosenttia näkyi lehdissä tai kuului radiossa. Tosin radioita ja televisiokanavia ei voida aktiivisesti seurata. Eniten julkista kiinnostusta herättivät asumista käsittelevät sekä kuntatalouden tutkimukset. Myös tietokeskuksen väestötietoja näkyi lehdissä paljon.

Pienet, alle 12-sivuiset tilastot jaetaan lehdistölle sellaisenaan, eikä niistä tehdä tiedotetta. Toimittajien omaan aktiivisuuteen perustuneet yhteydenotot sekä em. pikkutilastot tuottivat runsaasti lehtijuttuja.

Julkistamistilaisuuksia järjestettiin kaikkiaan seitsemän, joista kuusi yhteistyössä kumppanin kanssa. Oma julkistamistilaisuus järjestettiin Henrik Lönnqvistin ja Mari Vaattovaaran tutkimuksesta Asuntomarkkinoiden vuoristorata. Ovatko kaikki alueet samalla radalla?, ja se tuotti vilkkaan mediakeskustelun asuntojen hintakehityksestä.

Tiedotusvälineet ottavat entistä useammin yhteyttä sähköpostilla. Myös keskustelu on tärkeää; Helsingin Sanomien toimituksen edustajia vieraili keväällä tietokeskuksessa.

Viikkotiedote Notiisi ilmestyi vuoden aikana 43 kertaa, useimmiten kaksisivuisena. Tietokeskuksen intranetin, Tintran, rakennetta ryhdyttiin syksyn aikana selkeyttämään. Tintra oli myös Notiisin tärkein jakelukanava.

Vuoden mittaan tietokeskus oli mukana useissa eri tapahtumissa. Huhtikuussa esiteltiin kaupunginvaltuustolle tietokeskuksen ajankohtaisia julkaisuja. Touku-kuussa järjestettiin Helsingin kaupungin Tiedepäivä, joka on vuosittainen tapahtuma ja lähinnä kaupunkitutkimusyksikön vastuulla. Kesäkuussa Eurocities tutkimusryhmän kokous järjestettiin tietokeskuksessa. Tiedotusryhmä organisoi elokuussa pidetyn Pohjoismaisen tilastokokouksen yhteyteen pienoisnäyttelyn, ja sama ryhmä vastasi nelipäiväisiin Helsingin Kirjamessuihin osallistumisesta mar-

raskuussa. Tiedotusryhmään kuuluivat kertomusvuonna Martti Helminen, Vesa Keskinen, Tea Tikkanen sekä tiedotussihteerin ominaisuudessa Saini Hämäläinen. Tiedotusryhmän tärkein tehtävä on tuoda yksiköistä tietoa sisäisen tiedotuksen käyttöön.

Keväällä valmistuivat tietokeskuksen painettu yleisesite suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, samoin tilasto- ja tietopalveluyksikön sekä tutkimusyksikön suomenkieliset verkkoesitteet.

Julkaisupalvelut

Tietokeskuksen sitovana toiminnallisena tavoitteena oli 60 julkaisua. Tavoite ylitettiin, ja julkaisuja ilmestyi 66. Verkkojulkaisuja ja tietokantapäivityksiä verkkoon tehtiin aikaisempaa enemmän.

Asiakasrekisterin raportointimahdollisuuksia kehitettiin edelleen lisäämällä siihen mm. varastokirjanpitoa ja julkaisujen painosmäärän suunnittelua helpottavia toimintoja.

Painatukseen käytettiin yhteensä lähes 114 000 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstöpolitiikan keskeisinä painopisteinä olivat henkilöstön osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä työhyvinvoinnista huolehtiminen.

Tietokeskuksessa oli vuoden lopussa 71 vakanssia, eli sama määrä kuin edellisvuonna. Vakinaisesta palveluksesta erosi yksi henkilö, joka siirtyi eläkkeelle. Vakinaiseen palvelukseen otettiin kaksi henkilöä. Projektihenkilökuntaa on vuoden aikana ollut yhteensä kahdeksantoista henkilöä, joiden työpanos oli noin kahdeksan henkilötyövuotta. Näistä runsaat kolme henkilötyövuotta tehtiin työllistämismäärärahojen turvin.

Tietokeskuksen henkilöstö 31.12.2004

	Vakanssi		Yhteensä	Henkilöstömäärä		
	Virka	Toimi		henkilöä 31.12.		
Yhteensä	5	66	71	69*	N	M
Johtaja	1	-	1	1	1	-
Hallinto	1	12	13	12	9	3
Kaupunginarkisto	1	15	16	15	6	9
Kaupunkitutkimus	1	16	17	18	6	12
Tilasto- ja tietopalvelu	1	23	24	23	17	6
				Yht	39	30
				%	57	43

Osa-aika-eläkkeellä olevia oli yksi henkilö. Vuorotteluvapaa mahdollisuutta käytti neljä henkilöä. Pitkäaikaisella virkavapaalla oli seitsemän henkilöä. Työllistettyjä oli vuoden aikana yhteensä kuusi henkilöä.

Viidelle opiskelijalle tarjottiin kesätyöpaikka. Kaikkiaan kesätyötä haki runsas 400 opintojen eri vaiheessa olevaa henkilöä.

Päätoimisen henkilöstön keski-ikä vuoden lopussa oli 49,2 (vuonna 2003, 50,2). Määräaikaiset henkilöt nuorentavat tietokeskuksen henkilökunnan keski-ikää, jolloin se on 48,2.

Henkilöstön poissaolo

Sairauspoissaolopäivät näyttäisivät olevan tietokeskuksessa hieman laskemaan päin. Sairauskerroista pääosa (noin 70 %) on enintään kolmen päivän pituisia sairauspoissaoloja. Edellisvuoteen verrattuna enintään kolmen päivän pituiset sairauskerrat vähenivät ja 8–14 päivän sairauskerrat kasvoivat. Noin 11 prosentilla henkilökunnasta ei ollut sairauspoissaoloja vuonna 2004.

Perhevapaisiin (äitiys-, vanhempain-, hoito- ja isyyysvapaa) liittyviä päiviä oli 335. Yksi työntekijä tekee lyhennettyä työpäivää. Eläkkeelle siirtyi yksi henkilö.

Viraston työterveydenhuollosta vastaa kaupungin työterveyskeskus. Vuosikustannukset olivat 10 705 euroa. Näyttöpäätelaseja hankittiin edellisvuosien määrän mukaisesti. Kaksi henkilöä osallistui kuntoremonttitoimintaan.

Henkilökunta käyttää toimipaikkaruokalana kaupungintalon ruokalaa, josta kustannukset olivat yhteensä 6 180 euroa.

Henkilöstön poissaolot v. 2004

	Poissaolokertoja		Poissaolopäiviä		Keskimäärinpv/hlö		
	Lkm	%	Lkm	%	2002	2003	2004
Yhteensä	194	100	815	100	11,6	11,0	10,5
Sairauslomia	185	95,4	79,0	97,0	10,8	10,5	10,2
Työtapaturmia	2	1,0	17	2,1	0,5	0,2	0,1
Lapsen sairaus	8	3,1	8	1,0	0,3	0,4	0,1

Sisältää vakinaisen, määräaikaisen, projekti-, kesä- ja työllistämismäärärahoihin palkatun henkilöstön poissaolot.

Hiirenkorvapäiviä vietettiin Virossa kesäkuun 3. ja 4. päivänä. Majoituimme kylpylä Laulasmaahan, jonka lähistöllä oli mainio hiekkaranta.
Kuva: Saini Hämäläinen.

Koulutus

Koulutettavapäiviä vuonna 2004 oli 363 (edellisvuonna 309), mikä oli keskimäärin 4,7 henkilöä kohden (edellisvuonna 4 päivää). Maksullista koulutusta oli 272 päivää. Koulutukseen käytettiin yhteensä 16 630 euroa eli noin 216 euroa henkilöä kohti (edellisvuonna 205 euroa). Maksullisen koulutuspäivän hinnaksi tuli keskimäärin 62 euroa (edellisvuonna 68 euroa). Yksiköissä järjestettiin edellisten lisäksi omia kehittämispäiviä ja seminaareja.

Koulutuksen painopisteitä olivat vuonna 2004 ammatillinen, tietotekninen, projektin hallinta ja arviointi sekä kielikoulutus.

Tietotekninen koulutus sisälsi käyttöjärjestelmä-, verkko- ja työasemaympäristöjen sekä tietoturva -koulutusta, PC-Axis kurssin (osallistujia 12 henkilöä), InDesing -ohjelmistokoulutusta (osallistujia 8 henkilöä). Lisäksi osallistuttiin erilaisiin koulutus- ja kehittämiskeskukseen järjestämiin ohjelmisto-koulutuksiin.

Kielikoulutuksen painopiste oli englannin kielen koulutuksessa. Viraston sisällä järjestettiin yksi englannin jatkotason kurssi jossa painopisteenä oli suullisen ja kirjallisen kielen harjoittaminen, kurssille osallistui kahdeksan henkilöä eri yksiköistä. Tietokeskus tuki omalla ajalla englannin kielen opiskelua viidelle henkilölle ja ruotsin kielen opiskelua yhdelle henkilölle.

Projektin hallinta -valmennus ja Projektin arviointi -koulutuspäivät järjestettiin koulutus- ja kehittämiskeskuksessa kolmipäiväisenä koulutuksena, johon osallistui yhteensä 12 henkilöä.

Lisäksi osallistuttiin erilaisiin ammatillisiin koulutustilaisuuksiin joista pidempiä koulutustilaisuuksia olivat esim. EU Project Managers sekä HR-assistentin -koulutusohjelmat.

Työkyvyn ylläpitäminen

Työkyvyn ylläpitämiseen ja virkistystoimintaan käytettiin yhteensä runsas 12 000 euroa, josta 5 000 euroa annettiin avustuksena henkilökuntakerho Tiklin käyttöön. Vuoden 2003 tulospalkkiosta on myös maksettu 4 500 euroa työyhteisörahoina henkilökuntakerholle. Vuonna 2004 saatiin kaupungin erillistä työhyvinvointiin tarkoitettua määrärahaa erityisesti asiantuntija-johtamisen kehittämisprojektiin. Määrärahaa käytettiin runsas 17 000 euroa.

Helsingin kaupungin työhyvinvointikysely suoritettiin toistamiseen syyskaudella. Vertailtaessa keskenään vuosien 2002 - 2004 työhyvin-

Magnus Gräsbeck ja Helena Vehmanen juhlivat yhdessä syntymäpäiviään elokuussa. Laulutervehdys tuli kaupunkitutkimusyksikön Tuula Joroselta ja Erkki Korhoselta. Kuvat: Vesa Keskinen.

vointikyselyjen tuloksia näyttäisi siltä, että kokonaisuudessaan on tapahtunut pientä laskua 2003 vuoden erittäin hyvistä tuloksista. Toisaalta taso on vieläkin erittäin hyvä virastotasolla tarkasteltuna. Kaiken kaikkiaan vuosi 2002 näyttää tulosten perusteella keskinkertaiselta. Verrattuna 2003 vuoden tuloksiin 2002 ja 2004 vuoden tulokset ovat selvästi lähempänä toisiaan. Kyselyn tuloksissa ilmenneitä kehittämistarpeita ja -toimenpiteitä sisällytettiin kuluvaan vuoden toimintasuunnitelmiin.

Henkilökuntakerhon kanssa järjestettiin yhdessä Hiirenkorvapäivät, jotka pidettiin Virossa. Seminaarin aihepiiri liittyi asiantuntijajohtamisen kehittämisprosessiin sekä laadun määrittämiseen ja hallintaan. Tilaisuuteen osallistui noin 75 prosenttia henkilökunnasta, eli yhteensä 53 henkilöä.

Joulukuussa järjestetyssä koko henkilökunnalle suunnatussa kehittämisseminaarissa tutustuimme VTT:n henkilöstöjohtaja Risto Suominen alustamana aiheeseen ”Ihmiset ja ihmisten johtaminen menestystekijänä”. Seminaarissa tarkasteltiin yhdessä myös kaupunginjohtajan laatupalkintokilpailusta saatua palautetta.

Tietokeskus järjesti henkilöstölle työhyvinvointiin liittyviä erilaisia tilaisuuksia. Näitä olivat Painonvartiijat-ryhmä, Method Putkisto -kurssi sekä Mobile Horror teatteriesitys. Erilaisiin kunnallisen eläkelaitoksen, koulutus- ja kehittämiskeskuksen sekä kaupunginkanslian työhyvinvointia tukeviin koulutus- ja kehittämistilaisuuksiin osallistuttiin runsaasti.

Yksiköt järjestivät useita omia työhyvinvointiin liittyviä tapahtumia, Hallinto tutustui oman työhyvinvoinnin kehittämisen lomassa mm. Harakan saaren luontoon ja Siuntion kylpylän tarjoamiin liikuntamuotoihin.

Tiklin kulttuuritoiminta jatkui edelleen vilkkaana. Erilaisia kulttuuritapahtumia järjestettiin ja jäsenistön henkilökohtaisia liikuntaharrastuksia tuettiin. Perinteiset pikkujoulut saivat entisen mukaisesti myös laajan osallistujajoukon.

Tietokeskuksen yhteinen kevätulkolupäivä oli huhtikuussa, jolloin tutustuttiin Kansallismuseoon ja sen jälkeen Linnunlaulun alueeseen. Kuin tilattuna sää suosi kävelykierrosta. Kuvat: Vesa Keskinen.

Talous ja tuloksellisuus

Talous 2004

Tietokeskuksen käyttömenot vuonna 2004 olivat 1,9 % ja kokonaistuotot 16,9 % pienemmät kuin vuonna 2003.

KÄYTTÖTALOUS	1000 euroa	%	Muutos%
Toimintatuotot	418	100	-16,9
Käyttömenot	4791	100	-1,9
Henkilöstö	3021	63,0	+ 2,7
Palvelujen ostot	980	20,5	-26,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	75	1,6	-46,4
Henkilökuntakerho	8	0,2	-11,1
Vuokrat	703	14,6	+ 17,4
Muut menot	4	0,1	+ 33,3
Toimintakate	-4373		
Poistot	23		
Tilikauden tulos	-4396		

Tuloksellisuus vuonna 2004

Tietokeskuksen suoritelaskentaa ja mittareita uudistettiin vuonna 2004. Vuonna 2004 tietokeskuksen kokonaistuottavuus ja työn tuottavuus nousivat molemmat vuodesta 2003. Vuoden 2004 kokonaistuottavuusindeksi oli 121 ja työn tuottavuusindeksi 116 (perusvuosi 2002). Henkilötyöpanos lisääntyi edellisvuodesta ja oli 71 henkilötyövuotta.

Tietokeskuksen käyttömenot olivat 4,8 milj. euroa eli 1,9 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tuloja kertyi yhteensä 418 010 euroa eli 16,9 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Tulospalkkioita vuoden 2004 tuloksellisuuden johdosta maksettiin 49 530,00 euroa yhteensä 66 tietokeskuksen henkilökuntaan kuuluvalla. Lisäksi henkilökuntakerholle myönnettiin 3 250 euroa työyhteisörahana.

Vuoden 2004 talousarvioon merkittyjen suoritteiden ja tunnuslukujen toteutuminen:

	2001	2002	2003	2004 tavoite	toteutunut
Julkaisuja, kpl	67	68	62	60	66
Laaja tietopalvelu- tehtävä, kpl	770	762	819	1250	1088
Luennot, koulutus- ja konsulttipalvelut, kpl	1344	1164	1360	1500	1664
Arkiston tutkijakäynnit	1042	915	1118	1500	1500
Näyttelyt/messut, kpl	3	3	4	3	4
Verkkojulkaisuihin eivät sisälly verkkotietopalvelu ja verkkotietokannat päivityksineen.					

Ympäristö

Kertomusvuonna ilmestyi 39 verkkojulkaisua, -tietopalvelua tai tietokantapäivitystä. Näistä 17 julkaistiin ainoastaan internetissä.

Tietokeskus julkaisee ympäristöä koskevia tietoja seuraavissa säännöllisesti vuosittain ilmestyvissä perustilastoissa: Helsingin seudun suunnat, tietokeskuksen neljännesvuosijulkaisu Kvartti, Helsingin tilastollinen vuosikirja, Taskutilasto eli "Tilastotietoja Helsingistä" kieliversioineen sekä Helsingin seutu tilastoina.

Liikenteen ympäristövaikutukset -teema sisältyi verkkojulkaisuun "Traffic in Helsinki 2002".

Tietokeskuksen julkaisut vuonna 2004

TILASTOJA – HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

- 2004:01 Toimitilamarkkinat Helsingissä syksyllä 2003 (16 s.)
- 2004:02 Rakentaminen Helsingissä vuonna 2003 (8 s.)
- 2004:03 Rakennus- ja asuntotuotanto Helsingissä 2003 (54 s.)
- 2004:04 Työvoima ja työssäkäynti Helsingissä 2001 ja ennakkotiedot 2002 (8 s.)
- 2004:05 Väestömuutosten ennakkotietoja Helsingissä I neljänneksellä 2004 (2 s.)
- 2004:06 Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2003/2004 ja väestömuutokset vuonna 2003 (145 s.)
- 2004:07 Rakentaminen Helsingissä ensimmäisellä neljänneksellä 2004 (2 s.)
- 2004:08 Yksityishenkilöiden tulot ja verot Helsingissä 2002 (2 s.)
- 2004:09 Asuntojen hinnat Helsingissä vuonna 2003 (14 s.)
- 2004:10 Hidastunut talouskasvu supistaa työllisten määrää Helsingin seudulla (7 s.)
- 2004:11 Väestömuutosten ennakkotietoja Helsingissä I vuosipuoliskolla 2004 (2 s.)
- 2004:12 Helsingin työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys alueittain 31.12.2003 (11 s.)
- 2004:13 Rakentaminen Helsingissä toisella vuosineljänneksellä 2004 (2 s.)
- 2004:14 Väestömuutosten ennakkotietoja Helsingissä tammi-syyskuussa 2004 (2 s.)
- 2004:15 Arts & Culture in Helsinki (120 s.)
- 2004:16 Rakentaminen Helsingissä suhteellisen vakaata heinä-syyskuussa 2004 (2 s.)
- 2004:17 The Regional Economy of Helsinki from a European Perspective (28 s.)
- 2004:18 Helsingin väestöennuste 2005–2030 (83 s.)
- 2004:19 Helsinkiläisten asuntokuntien tulot 2002 (12 s.)
- 2004:20 Helsingin kaupungin henkilöstön tapaturmat ja ammattitaudit vuonna 2003 (8 s.)
- 2004:21 Eläkeläisten elinolot Helsingissä (101 s.)
- 2004:22 Väestön koulutustaso alueittain (8 s.)
- 2004:23 Viidennes yrityssektorin liikevaihdosta Helsingistä (8 s.)

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOLLINEN VUOSIKIRJA 2004

- 2004 Tilastollinen vuosikirja 2004 (419 s.)

TUTKIMUKSIA – HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

- 2004:01 Erkki Korhonen: Asumisviihtyvyys Helsingin kaupungin vuokratiloissa (134 s.)
- 2004:02 Mikko Kuoppala, Päivi Laine, Juho Uusihakala, Ari-Veikko Anttiroiko, Jarkko Rasinkangas: Suomen vuosien 2001–2006 Urban II -yhteisöaloiteohjelman väliarviointi (162 s.)
- 2004:03 Eija Mannisenmäki ja Jyri Manninen: Oppiminen helsinkiläisten elämänculussa. Tutkimus oppimisesta Helsingissä (166 s.)

- 2004:04 Päivi Mäntyneva & Mikko Kuoppala: Pienten koululaisten iltapäivätoiminnanrakennuspuita kokoamassa. Kokemuksia järjestöjen ja sosiaalipalvelutoimiston yhteisestä kehittämistyöstä Helsingin Urban-alueella vuosina 2002–2004 (52 s.)
- 2004:05 Henrik Lönnqvist & Mari Vaattovaara: Asuntomarkkinoiden vuoristorata. Ovatko kaikki alueet samalla radalla? (68 s.)
- 2004:06 Timo M. Kauppinen: Asuinalueen ja perhetaustan vaikutukset helsinkiläisnuorten keskiasteen tutkintojen suorittamiseen (223 s.)
- 2004:07 Liisa Kähkönen: Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen 1990-luku (76 s.)
- 2004:08 Hannele Syrjä: Eväitä aktivoivan yhteistyön kehittämiseen Itä-Helsingin työllistämishankkeiden yhteisarviointi. Arviointiraportti (124 s.)

KESKUSTELUALOITTEITA – HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

- 2004:01 Riikka Lahdensuo: Helsinki kansallisen EU-politiikan toimijaksi (58 s. 8,50 €)

TUTKIMUSKATSAUKSIA – HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

- 2004:01 Anu Haapanen: Vähemmän häätöjä. Kontulan kiinteistöt Oy:n asumisneuvojaprojektin 1999–2002 arviointi (44 s.)
- 2004:02 Merja Hietikko: Asumisneuvojalla säästöjä. Kontulan kiinteistöt Oy:n asumisneuvojaprojektin 1999–2002 arviointi (32 s.)
- 2004:03 Mira Kajantie: Eko-Viikki asukkaiden arkipäivässä Asukaskyselyn tulokset (63 s.)
- 2004:04 Mirja Määttä: Moniammatilliset ryhmät ehkäisevän päihdetyön toteuttajina Helsingissä (31 s.)
- 2004:05 Arto Aniluoto: Helsingin kaupungin ja Helsingin yliopiston yhteistyön kehittyminen kumppanuudeksi (112 s.)
- 2004:06 Paula Schönoch: Saippuakuplista suojeluun Vantaanjoen ympäristöhistoriaa vuosilta 1945–1963 (63 s.)

ERITYISJULKAISUJA

- Kaarin Taipale: Local and Global – The Role of Local Government in a Sustainable World (112 s.)
- Pia Bäcklund: Kotipesänä Helsinki. Helsingin Kaupunginosayhdistysten Liitto ry 40 vuotta (144 s.)
- Seppo Montén: Koulutus – Työvoima. Helsingin seutu 2015 (20 s.)
- Pekka Rissanen, Leila Partanen, Sari Pitkänen, Teresa Teppo ja Tuula Salmela: Sillanrakentajat. Nuorisotyöttömyyteen ja maahanmuuttajien kotoutumiseen kohdistuneiden projektien arviointi suurilla kaupunkiseuduilla (144 s.)
- Sini Askelo: Suuret kaupunkimme 2004. Tilastollisia erityispiirteitä (40 s.)

KVARTTI, Neljännesvuosijulkaisu

- 2004:01 Helsingin väestökehitys, Helsingin seudun talouskasvu (84 s.)
- 2004:02 Kaupunkiseutujen talouskasvu, ikääntyminen. Helsingiläisten turvallisuus. (72 s.)
- 2004:03 Quarterly (43 s.)
- 2004:04 Suurkaupunkivertailuja, Helsingin alueiden välisistä eroista 2000–2004, asuntojen hintakehitys pääkaupunkiseudulla (84 s.)

MUISTIOITA – HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

2004:01 Helsinki tutkii. Helsingin kaupungin tutkimusohjelma 2004–2006 (80 s.)

HELSINGIN KAUPUNGIN JULKAISULUETTELO 2003 (28 s.)

TILASTOTIETOJA HELSINGISTÄ 2004 suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset painokset (27 s.)

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUKSEN VERKKOJULKAISUJA

- 2004:01 Heikki Helin: Suurten kaupunkien talousarviot 2004: Suurten kaupunkien talous kiristyy (33 s.)
- 2004:02 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen hinnat Helsingissä lokajoulukuussa 2003 (5 s.)
- 2004:03 Minna Salorinne: Helsingin työllisyys ja työttömyys 4. neljännes (3 s.)
- 2004:04 Minna Salorinne: Toimitilamarkkinat Helsingissä syksyllä 2003 (16 s.)
- 2004:05 Carolina Sierimo: Traffic in Helsinki 2002 (93 s.)
- 2004:06 Heikki Helin: Verotulot hiipuivat: Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2003 (25 s.)
- 2004:07 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Boende i olika delar av Helsingfors (22 s.)
- 2004:08 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen hinnat Helsingissä tammi-maaliskuussa 2004 (5 s.)
- 2004:09 Carolina Sierimo: Yksityishenkilöiden tulot ja verot Helsingissä 2002 (3 s.)
- 2004:10 Sini Askelo: Statistical yearbook of the city of Helsinki 2003 (32 s.)
- 2004:11 Minna Salorinne: Työvoima ja työssäkäynti Helsingissä 2001 ja ennakkotiedot 2002 (9 s.)
- 2004:12 Minna Salorinne: Helsingin työllisyys ja työttömyys 1. neljännes 2004 (4 s.)
- 2004:13 Maija Vihavainen: Rakentaminen Helsingissä vuonna 2003 (9 s.)
- 2004:14 Heikki A. Loikkanen & Ilkka Susiluoto: Tutkimus- ja kehittämismenojen vaikutus seutukuntien taloudelliseen suoriutuskykyyn 1997–1999 (26 s.)
- 2004:15 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen hinnat Helsingissä vuonna 2003 (17 s.)
- 2004:16 Pekka Vuori: Helsinki alueittain 2004 (162 s.)
- 2004:17 Markku Lankinen: Euroopan parlamentin vaalit Helsingissä 2004 (10 s.)
- 2004:18 Maija Vihavainen: Asuntojen vuokrat Helsingissä tammi-maaliskuussa 2004 (4 s.)
- 2004:19 Juha Suokas: Hidastunut talouskasvu supistaa työllisten määrää Helsingin seudulla (8 s.)
- 2004:20 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen hinnat Helsingissä huhti-kesäkuussa 2004 (5 s.)
- 2004:21 Minna Salorinne: Helsingin työllisyys ja työttömyys 2. neljännes 2004 (3 s.)
- 2004:22 Minna Salorinne: Helsingin työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys alueittain 31.12.2003 (12 s.)
- 2004:23 Carl-Magnus Roos: Asiakirjahallinnon opas (41 s.)
- 2004:24 Heikki Helin: Suurten kaupunkien verotulojen hidas kehitys 1990–2004 (33 s.)
- 2004:25 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen vuokrat Helsingissä huhti-kesäkuussa 2004 (4 s.)
- 2004:26 Kulttuuri ja taide Helsingissä 2004 (116 s.)
- 2004:27 Minna Salorinne: Helsingin työllisyys ja työttömyys 3. neljännes 2004 (3 s.)
- 2004:28 Heikki Helin: Teattereiden talous ja toiminta 1997–2003 (35 s.)

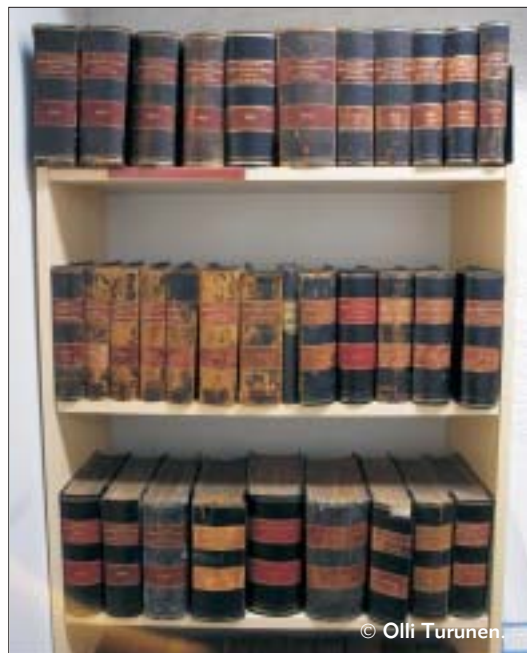
- 2004:29 Markku Lankinen: Kunnallisvaalit Helsingissä vuonna 2004 (15 s.)
- 2004:30 Heikki Helin: Kartelli vai kilpailu? Kunnat ja naapurikuntien veroprosentit (36 s.)
- 2004:31 Seppo Laakso and Eeva Kostiainen: The Regional Economy of Helsinki from a European Perspective (27 s.)
- 2004:32 Pia Bäcklund: Puhutaan valtuustosta! Helsingin kaupunginvaltuuston itsearviointi 2001–2004 (31 s.)
- 2004:33 Tieto-opas: hakemisto Helsinki-tilastoihin 1990–2004 (149 s.)
- 2004:34 Maija Vihavainen & Virva Kuparinen: Asuntojen hinnat Helsingissä heinä-syyskuussa 2004 (6 s.)
- 2004:35 Maija Vihavainen: Asuntojen vuokrat Helsingissä heinä-syyskuussa 2004 (4 s.)
- 2004:36 Juha Suokas: Viidennes yrityssektorin liikevaihdosta Helsingistä (8 s.)
- 2004:37 Heikki Helin: Suurten kaupunkien talousarviot 2005: Nousua ei luvassa (18 s.)
- 2004:38 Lina Laurent: What more can we do? Multicultural Girl Work in Practice (93 s.)
- 2004:39 Leena Hietaniemi: Helsingiläisten asuntokuntien tulot 2002 (13 s.)

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUKSEN ARKISTOJULKAISUJA

- 2004:01 Helsingin kaupungin arkistotoimen suunta vuoteen 2010 (44 s.)
- 2004:02 Asiakirjahallinnon opas (40 s.)

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- Helsinki TRENDS 2004 (11 s.)
- 2004:01 Ulkomaalaiset Pohjoismaissa (11 s.)
- 2004:02 Itä-Euroopan kaupungit eivät vielä päriä elämänlaatuvertailussa (11 s.)
- 2004:03 Uusimaa johtavia innovatiivisia alueita (11 s.)
- 2004:04 Pohjolan pääkaupungeista Helsinki edullisin elinkustannuksiltaan (11 s.)

© Olli Turunen.

Helsingin kaupungin tietokeskus

(Eero Holstila)

vs. johtaja
Asta Manninen

HALLINTO

hallintopäällikkö
Tuula Mäkelä

toiminta-alueet:

- johdon tuki
- talous
- henkilöstö
- tiedotus
- käännöspalvelut
- julkaisupalvelut
- tieto- ja viestintätekniikka

KAUPUNGINARKISTO

arkistotoimen päällikkö
Eeva Miettinen

toiminta-alueet:

- asiakirjahallinto
- ohjaus- ja neuvontapalvelut
- keskusarkistopalvelut
- tietopalvelu ja tutkimus
- yksityisarkistot
- näyttelyt ja tiedotus
- konservointi

KAUPUNKITUTKIMUS

tutkimusprofessori
Harry Schulman

tutkimusalueita mm.:

- väestö, asuminen, elinolot
- alue- ja kunnallistalous
- kaupungin hallinto, kansalaisten osallisuus
- koulutus, työmarkkinat
- rakentaminen, ympäristö
- kaupunkikulttuuri

TILASTOT JA TIETOPALVELU

vs. tietohuoltopäällikkö
Leila Lankinen

toiminta-alueet:

- asuminen ja rakentaminen
- elinkeinot
- elinolot
- kirjasto, tietopalvelu ja julkaisujen myynti
- väestö ja tietorekisterit

Kuva: Vesa Keskinen

Helsingin kaupungin tietokeskus

www.hel.fi/tietokeskus

Hallinto	Kaupunginarkisto	Kaupunkitutkimus	Tilastot ja tietopalvelu	Kirjasto
Unioninkatu 28 PL 5500 00099 Helsingin kaupunki Puh. (09) 1691 Telekopio (09) 169 3777	Eläintarhantie 3 F PL 5510 00099 Helsingin kaupunki Puh. (09) 310 4011 Telekopio (09) 310 43814	Unioninkatu 28 PL 5530 00099 Helsingin kaupunki Puh. (09) 1691 Telekopio (09) 169 3612	Aleksanterinkatu 16–18 PL 5520 00099 Helsingin kaupunki Puh. (09) 1691 Telekopio (09) 169 3200	Katariinankatu 3 PL 5521 00099 Helsingin kaupunki Puh. (09) 169 3135 Telekopio (09) 169 3650